Şeb-i Yelda

13
NE ZORMUŞ

16
ŞİMDİ OKULLU OLDUK

22
HAYDİ GEL BARIŞALIM

Stefan Zeromski

'Edebiyat Aşkına'
Kültür ve Edebiyat Dergisi

Polonya
Aralık 2021 Sayı: 06
www.sebiyelda.com

İÇİNDEKİLER

06
SÖYLE ŞİMDİ BU ŞEHİR BU KADAR ZALİM OLMAYI KİMDEN ÖĞRENDİ?
Zebunniso ASROROVA

07
DERDİMİ SEVİYORUM /
Ekrem YURTSEVER

08
DOĞRU NE YANA DÜŞER? /
Gülçin Beyza YALÇIN

10
STEFAN ZEROMSKI /
Zafer AYVAZ

13
NE ZORMUŞ /
Osman CEYLAN

14
HOŞELDİN ESKİ DOST /
Semih DEMİR

16
ŞİMDİ OKULLU OLDUK /
Ali CÖRE

19
NEREYE GİTTİ /
Aleksandra NIZNANY

20
POLONYA EDEBİYATI /
Ömer Faruk EREN

22
HAYDİ GEL BARIŞALIM /
Mehmet KARADAYI

24
MERHABA SEVGILI DOSTUM /
Ahmet AYDIN

26
DOST OL KADERİNLE /
Neslihan PAŞ

28
DOĞRU KAPI DOĞRU ANAHTAR /
Metin ÖZDEMİR

30
GARİP SABAHLAR /
-V mi.

31
BIL EY AZİZ! /
Abdülkadir DOĞAN

32
UMULUR Kİ DAĞLAR ÇİÇEKLERLE BEZENİR /
Fuat ÇOMAKLI

38
BİZE KÜSEN BULUT /
İbrahim ASLAN

Şeb-i Yelda

ŞEB-İ YELDA

POLONYA
ŞEB-İ YELDA EDEBİYAT GRUBUNUN İNİSİYATİFİNDE 3 AYDA BİR YAYINLANAN KÜLTÜR - EDEBİYAT DERGİSİDİR.

EDİTÖR MEHMET KARADAYI

YAYIN KURULU ZAFER AYVAZ
DR. AHMET AYDIN
ÖMER FARUK EREN
DR. EKREM YURTSEVER
İBRAHİM ASLAN
METİN ÖZDEMİR

GRAFİK TASARIM UĞUR ORGERİM

SOSYAL MEDYA TANER TAMTÜRK

İRTİBAT sebiyelda2020@gmail.com
Youtube SEB-I YELDA

Yazı Teslim Kuralları
– Dergiye yollanan yazılar gönüllülük esasına dayalıdır, herhangi bir telif ödenmez.
– Yayınlanan yazıların her türlü sorumluluğu yazar(lar)ına aittir. Dergide yayın yapanlar bu sorumluluğu peşinen kabul etmiş sayılırlar.

EDİTÖRDEN

Mehmet Karadayı

Merhaba dostlar,

Yayına hazır hale getirdiğimiz 6. sayımız vesilesiyle sizinle biraz sohbet etmek istiyorum. Bu bir monolog olacak elbette ama diyalog olmasına mani bir durum yok. İletişim çağının fertleri olarak istersek 24 saat temasta kalabiliriz. O zaman irtibatı koparmayalım. Bize mail adresimizden, web sayfamız ve sosyal medya hesaplarımızdan istediğiniz her an ulaşabilirsiniz.

Monolog dedim ya biraz çekinerek kullandım kelimeyi. Yerinde kullanıldığı sürece yabancı kelimelere düşmanlığım yok. Yerli yersiz kullanıldığında rahatsız olurum. Monolog kelimesi yerine kullanabileceğim bir kelime maalesef dilimizde mevcut değil. TDK'nın bu kelime için bir teklifi var mı bilmiyorum. Kıymetli okuyucularımızın teklifleri varsa değerlendirmek ve TDK ile paylaşmak isterim.

Dergi yayıncılığı dikkat ve sabır istiyor. Uzun bir hazırlık dönemi gerektiriyor. Yazıların toplanması, türlerine göre tasnif edilmesi, yayın kurulunda değerlendirilmesi, editörler tarafından okunup gerekli yerlere müdahale edilmesi, imla hataları varsa düzeltilmesi, anlatım bozukluklarının giderilmesi başlı başına bir mesai istiyor. Arkasından derginin dizgi aşamasına geçiliyor. Önce bir sıralama yapılması, hangi yazının hangi sırada dergiye gireceğinin belli edilmesi gerekir. Hangi görsellerin kullanılacağına karar verilecektir. Arkasından kapak tasarımı yapılacaktır. Burada tasarımcımızın üstün kabiliyetleri kendini gösterecektir. Sonrasında gözden geçirme aşaması başlayacak ve yazılar derginin tasarımı bittikten sonra bir daha okunacaktır. Aman hatalar olmasın, yazarların ve şairlerin isimleri yanlış girilmesin, kullanılan görseller insanları rahatsız etmesin veya telif hakkı ihlali olmasın diye titizlenmek gerekecektir. Her şey yolunda ise nihayet elinize pırıl pırıl bir dergi geçecektir. İşte o zaman harcadığınız zamanın, verdiğiniz emeklerin, yaptığınız fedakarlıkların karşılığını bir mutluluk hissi ve iç huzuru ile alacaksınız.

Kıymetli dostlar, Polonya'da edebiyat sevdalısı birkaç kişinin en uzun gecede yaptıkları bir toplantıda yayınlamaya karar verdikleri ve adını o uzun geceden alan Şeb-i Yelda dergisi 6. sayıya ulaşmanın sevincini ve gurunu sizinle paylaşıyor. Dergiye emek verenlerin mesailerinin tek karşılığı ruhi tatmin ve okur takdiri olan bu derginin daha uzun yıllar Türk Edebiyatına hizmet etmesi en büyük temennimizdir. Sizin yol arkadaşlığınız ile bu hedefe ulaşmak çok kolay olacaktır ümidindeyim.

Bu vesile ile derginin hayata geçmesi için irade ortaya koyan sayın Dr. Ahmet Aydın'ın şahsında Şeb-i Yelda Edebiyat Topluluğuna, Yayın Kurulu üyeleri Prof. Dr. Zafer Ayvaz, Dr. Ekrem Yurtsever, Ömer Faruk Eren, İbrahim Aslan, Metin Özdemir'e, dergimizin tasarımını büyük bir özveri ile yapan Uğur Orgerim'e ve sosyal medya hesaplarımızı yöneten Taner Tamtürk'e teşekkür ederim.

Lütfen dergimizin geniş kitlelere ulaşması ve yapılan bu hizmetten bu kitlelerin de haberdar olmaları için siz de bir irade ortaya koyun ve dergimizi ulaşabildiğiniz herkesle paylaşın

Yazı ve görüşlerinizi bize ulaştırmak için:
sebiyelda2020@gmail.com

www.sebiyelda.com

https://www.facebook.com/sebi.yelda.96592

https://www.youtube.com/channel/UCiwm-QwEANl9ZdZpZY61tcw

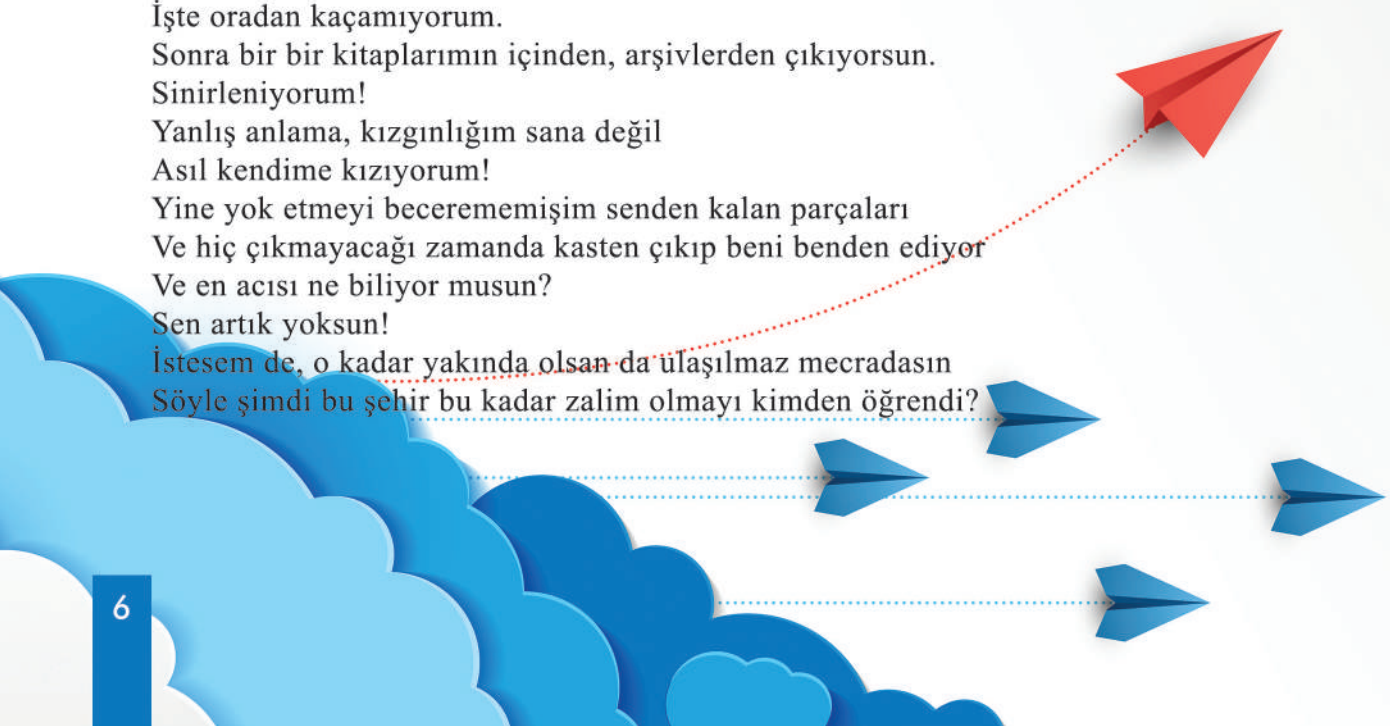
Söyle Şimdi Bu Şehir Bu Kadar Zalim Olmayı Kimden Öğrendi?

Zebunniso ASROROVA

Yine seneler sonra titrek elimle yasaklı duygularımı kağıda dökerken buluyorum kendimi
Ne çok zaman geçmiş hani aniden bana yabancı kesildiğin andan itibaren
Zaten şimdi demek de, anda kalmak da komik açıkçası
Öyle bir geldin, öyle bir gittin ki benliğimi yitirmiş vaziyette kalakaldım
Sanki çölde kalmış kimsesiz derviş misali
Ve şuan itiraf ediyorum
Bu şehirden gidişim sen diyeydi
Senli olan herşeyden uzak yerlere atmaktı kendimi
Yani seni silmekti!

Acılarım dinse de bir nebze, veya ben öyle sanmıştım
Gelişimle virane bir yerde buldum kendimi
Sensiz kimsesiz bir şehir ortasında!
İnsan doğduğu yerin yabancısı olur muymuş hiç?
Bu şehir şahit öyle bir yabancısı olurmuş ki şehre küsünce

Belki dersin bu şehrin suçu ne?
Nasıl masum olsun ki her bir yanı avaz avaz zalimane seni hatırlatıyorsa?
Sen yoksun biliyorum
Aklıma aldıramıyorum
İnanmak istiyorum, inanamıyorum
Sen, sen diye tükenecek bu nefes biliyorum
Ve bu şehir!
Yine zalim edasıyla seni bana hatırlatıyor!
Kaçasım geliyor her sokağından istemsizce..
Ve
Ve rüyama giriyorsun...
İşte oradan kaçamıyorum.
Sonra bir bir kitaplarımın içinden, arşivlerden çıkıyorsun.
Sinirleniyorum!
Yanlış anlama, kızgınlığım sana değil
Asıl kendime kızıyorum!
Yine yok etmeyi beceremediğim senden kalan parçaları
Ve hiç çıkmayacağı zamanda kasten çıkıp beni benden ediyor
Ve en acısı ne biliyor musun?
Sen artık yoksun!
İstesem de, o kadar yakında olsan da ulaşılmaz mecradasın
Söyle şimdi bu şehir bu kadar zalim olmayı kimden öğrendi?

DERDİMİ SEVİYORUM

Ekrem YURTSEVER

Çayını içmiyorsun dedi birlikte kahvaltı
ettiği arkadaşı
Derin bir uykudan uyanır gibi oldu
Neredeyim ben der gibi bakındı etrafına
Oysa kahvaltı ediyorlardı
Zeytin, peynir, yumurta falan yiyordu
Öyle uykuda falan değildi
O da hissediyordu
Bir şeylerin eksik olduğunu
Ağzında lokmalar birikiyordu sanki.
Arkadaşının
Çayını içsene sesiyle uyandı

Benimki de bir şey mi dedi
Fizik profesörü Jean
Sağanak yağan yağmurun altında
Elindeki şemsiyesini açmayı unutmuş
İnsanların Yaradan'a karşı alâkasızlığını
görünce

Peki senin derdin ne diye sordu karşısındaki
Onu bana bırak dedi
Çok kıskanç
Paylaşınca kaçıyor
Derdimi seviyorum...

Doğru Ne Yana Düşer?

Gülçin Beyza YALÇIN

İmtiyaz-ı sabit ü seyyarı müşkildir hayal
Zanneder keşti-nişinan sahil-i derya yürür
Koca Ragıp Paşa

Şüphesiz Bercesteler şiirin şahıdır. İki satırla o kadar çok şey anlatır ki… Lütfen şu iki satırı yüksek sesle okuyun ve kulağa gelen kendi sesinizin tınısını dinleyin.

Yazıma serlevha yaptığım bu beyitte şair diyor ki; "*Yerinde duranlarla hareket edenleri ayırmak her zaman kolay iş değildir. Zira gemi hareket edince, geminin içindekiler sahilin yürüdüğünü zanneder.*"
***
İletişimi en yalın haliyle anlatacak olursak; iki birim arasındaki, birbiriyle ilişkili mesaj alışverişidir diyebiliriz.

Şöyle bir şey; Gönderici (kaynak) → mesaj → kanal → alıcı →
==== geri bildirim =======

İletişimde kaynaktan gelen mesajı alır, kodlar ve açarız. Yani yorumlarız. Her iletişimde yorumlama vardır. Alınan mesajlar yorumlanırken kişisel özellikler, kültürel birikim ve inanç önemli rol oynar. İnsanlar mesajı olduğu gibi değil olmasını istediği gibi alırlar. Gördüğü gibi değil görmek istediği gibi kabul ederler. Tecrübe dediğimiz şey, geçmiş deneyimlerimizden elde ettiğimiz mesajların kıyaslanmasıdır. Bu durum bazen iletişimin önündeki büyük bir engele dönüşebilir, yeni bilgilere, yeni deneyimlere baştan duvar örebilir.

Kişi genellikle kendini yormayacak, ezberini bozmayacak iletileri almayı tercih eder. Bu da kişisel bir konfor dairesi sağlar. Yani aslında hepimizin kafasında bilgileri seçen, filtreleyen ve tasnif eden bir editör vardır. Aynı olayları birbirine taban tabana zıt bir şekilde yorumlayan kimseler bunu en net şekilde gösterir.

Kişisel dostluklarda da bunu görürüz. İnsanlar kendilerini yormayacak, kestirilebilir davranışlara sahip ve benzer özellikler taşıyan kişilerle dost olmayı tercih eder. Bu aslında konforlu görünürken insanın iletişim becerilerini zayıflatır. Kültürel zenginleşmeyi sekteye uğratır. Kişinin kendi benzerlerinden alacağı şeyler sınırlıdır ve sadece ezberlerini pekiştirmeye yarar.

Bilgi edinmekte de aynı durum geçerlidir. İnsanlar genellikle kendi inanç ve düşünce yapısına sahip kaynaklardan bilgi edinmeyi seçerken, düşünce konforundan ödün vermezler. Böylelikle de öğrenme, inceleme, kıyaslama zahmetine girmeden tek tarz beslenmeyi tercih ederler. Sonuçta da hazmedilmeden depolanmış bir bilgi yığını elde edilir. Düşünülmüş değil ezberlenmiş bilgiler, fikir kılığında seslendirilir. Kof yani içi boş cümleler tekrar tekrar söylenmekten öteye geçemez.

İnsan kararının, düşüncesinin ve seçimlerinin doğru olduğunu onaylayacak iletileri tercih eder. Bu da kişide algıda seçicilik oluşturur.

Mesela bir araba almaya karar verdiniz, araştırdınız ve bütçenize göre bir araba aldınız. Mesele bitti değil mi? İşte algıda seçicilik bu aşamadan sonra devreye girer. Artık aldığınız araba markasını yollarda daha çok görürsünüz. Arabanın yaygın servis ağı, fiyat performans seviyesi, yakıt tüketiminin benzer türlere göre tasarruflu olması, malzeme kalitesi vs. hakkındaki bilgiler daha çok kulağınıza gelmeye başlar. Reklamları daha fazla dikkatinizi çeker. Arkadaşlarınızla araba karşılaştırmalarına girersiniz. Zaten aldığınız bir araba hakkında bu kadar fazla zihinsel mesai yapmanızın sebebi, ne kadar doğru karar verdiğinizi onaylatma ve pekiştirme arzusundan kaynaklanır.

Bercestemize dönecek olursak, Koca Ragıp Paşa diyor ki "Etrafında gördüğün şeyler her zaman algıladığın gibi olmaz. Yanılıyor olabilirsin. Algılarına düşüncelerine güvenme. Elindeki verileri çeşitlendir".

Hayatımızın her noktasında doğru karar vermek için kaynaklarımızı çeşitlendirmek gerekir. Ne kadar faklı kaynaklardan veri toplar ve analiz edersek o kadar doğru neticeler elde ederiz. Farklı karakter yapısındaki, farklı dünya görüşündeki, farklı inanç sistemine sahip insanlarla kuracağımız dostluklar iletişim becerilerimizi geliştirecek, dünyamızı zenginleştirecek ve sorun çözme becerilerimizi arttıracaktır.

Benzer bilgi ve düşünceleri farklı şekillerde dile getiren on kanaldansa farklı şeyler söyleyen beş ayrı kanaldan elde edeceğimiz bilgi, analitik düşünme kabiliyetimizi arttıracak, daha isabetli teşhis yapmamıza imkân sağlayacak, daha doğru kararlar almamızı kolaylaştıracaktır. Hâsılı kelam, farklı insanlarla da iletişime geçilmeli, bizden farklı fikirlere de kulak verilmelidir. Salt hakikatin bizde olduğundan, mutlak ölçünün biz olduğumuzdan o kadar da emin olmamalıdır.

STEFAN ŻEROMSKI

Zafer AYVAZ

Polonyalı yazarların en ünlülerinden biri olan Stefan Żeromski 19. Yüzyılın sonu, 20.yüzyılın başlarında yaşadı. Polonya PEN Kulübü'nün ilk başkanıydı ve dört kez Nobel Edebiyat Ödülü'ne aday gösterildi (1921, 1922, 1923, 1924). "Polonya edebiyatının vicdanı" veya "ulusun vicdanı" olarak da anılır.

Żeromski 1864 yılında Kielce şehrine bağlı Strawczyn köyünde doğdu. 1874 yılında 10 yaşındayken Kielce'deki Devlet Spor Salonuna kaydoldu. Oradaki öğretmenleri arasında edebiyat tarihçisi ve eleştirmen Antoni Gustaw Bem de bulunuyordu. İlk edebiyat çalışmaları bu dönemde başladı. Bunlar içinde şiirler, oyunlar, Rus edebiyatından çeviriler vardı. 18 yaşındayken „Tygodnik Mód i Powieści" adlı haftalık resimli dergide ilk çalışmaları yayınlandı. Maddi zorluklar ve tüberküloz nedeniyle lise diplomasını alamadan 1886 yılında spor okulundan ayrılmak zorunda kaldı. Aynı yıl, Varşova'daki Veteriner Enstitüsü'ne kaydoldu. 1889'da mali nedenlerle buradaki eğitimini de bırakmak zorunda kaldı ve toprak sahiplerinin evlerinde öğretmen olarak çalışmaya başladı. 1889'dan itibaren eserleri Tygodnik Powszechny, Głos ve Nowa Reforma'da yayınlandı.

1892'de İsviçre'ye gitti ve Rapperswil'deki Polonya Ulusal Müzesi'nde kütüphaneci olarak görev aldı. Bilindiği gibi bu yıllarda Polonya komşu 3 ülke tarafından işgal edilmişti ve haritada böyle bir ülke yoktu. Polonya'nın tekrar bağımsızlığını kazandığında ilk cumhurbaşkanı olan Gabriel Narutowicz ile İsviçre'de tanıştı. 1895 ve 1898'de Żeromski'nin öykülerinin ilk koleksiyonları yayınlandı.

1897 de kültürel faaliyetlerde bulunmak amacıyla Polonya'ya döndü. Varşova'daki Zamość Malikânesi Kütüphanesinde çalışmaya başladı. 1899 yılında Ludzie Bezdomni (Evsizler) adlı eseri yayınlandı. 1904 yılında kütüphaneden ayrıldı, bir yıllığına Zakopane'ye gitti ve Popioły (Küller) romanını yayınladı. 1905'teki Polonya'da devriminden itibaren sosyalist örgütlerde aktif olarak yer aldı, ardından Polonya Sosyalist Partisi'ne üye oldu. 1905-1907 yıllarındaki çalışmalarının birçoğunu devrimci harekete adadı. Halk Üniversitesi'nin temellerini attı, zanaat okulunun öğrencileri için evinde eğitim kursları düzenledi.

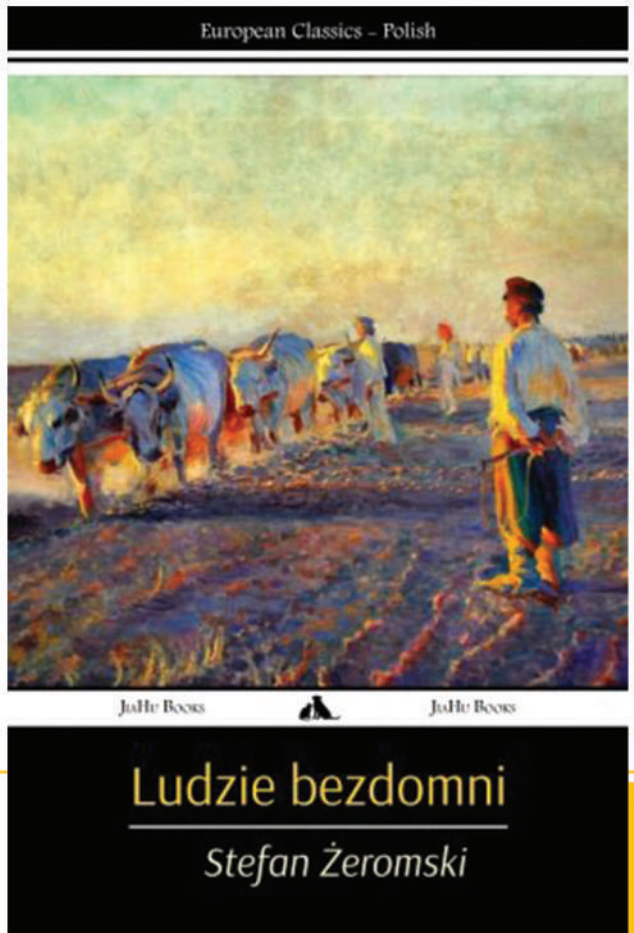
1909'da ailesiyle birlikte Paris'e gitti. Orada üç yıl yaşadı. Polonya'ya döndükten sonra Zakopane'ye yerleşti. Birinci Dünya Savaşı patlak verince Polonya Lejyonlarına katıldı. Daha sonra tekrar Zakopane'ye döndü. Młoda Polska (Genç Polonya) edebi akımının en önde gelen temsilcisi şair, oyun yazarı, eleştirmen ve çevirmen Jan Kasprowicz ve Medard Kozłowski ile birlikte Organizacja Narodowa'yı (Ulusal Organizasyon) kurdu. Genç Polonya, esas olarak şiir, süreli yayınlar ve sanat açısından bir edebi aktivasyon dönemiydi. Zakopane Yüksek Komitesi'nin çalışmalarına katıldı ve Zakopane Cumhuriyeti'nin başkanı oldu.

Birinci Dünya Savaşı'nda İttifak Devletlerinin yenilgisi yaklaşınca, Almanya ve Avusturya-Macaristan tarafından kontrol edilen bölgelerdeki Polonyalılar, iktidarı ele geçirmek için uygun şartları beklediler. 7 Ekim 1918'de Varşova'daki Naiplik Konseyi bağımsız bir Polonya devletinin kurulduğunu ilan etti.

Ancak, Polonya'yı paylaşan güçlere açıkça itaatsizlik eden ilk yer Zakopane oldu. 13 Ekim 1918'de, Zakopane'deki Grunwald Anıtı'nda, bir sivil meclis düzenlendi. Beş yüz katılımcı başkan olarak Stefan Żeromski'yi, başkan yardımcıları olarak Władysław Zamoyski , Wincenty Szymborski ve Mariusz Zaruski'yi seçti . Władysław Zamoyski'nin, ayni adı taşıyan babası Kasım Ayaklanması'nda Polonya birliklerinde albay, Osmanlı ordusunda tümgeneral idi. Wincenty Szymborski'nin kızı şaire Wisława Szymborska ise 1996 yılında Nobel Edebiyat ödülünü kazandı.

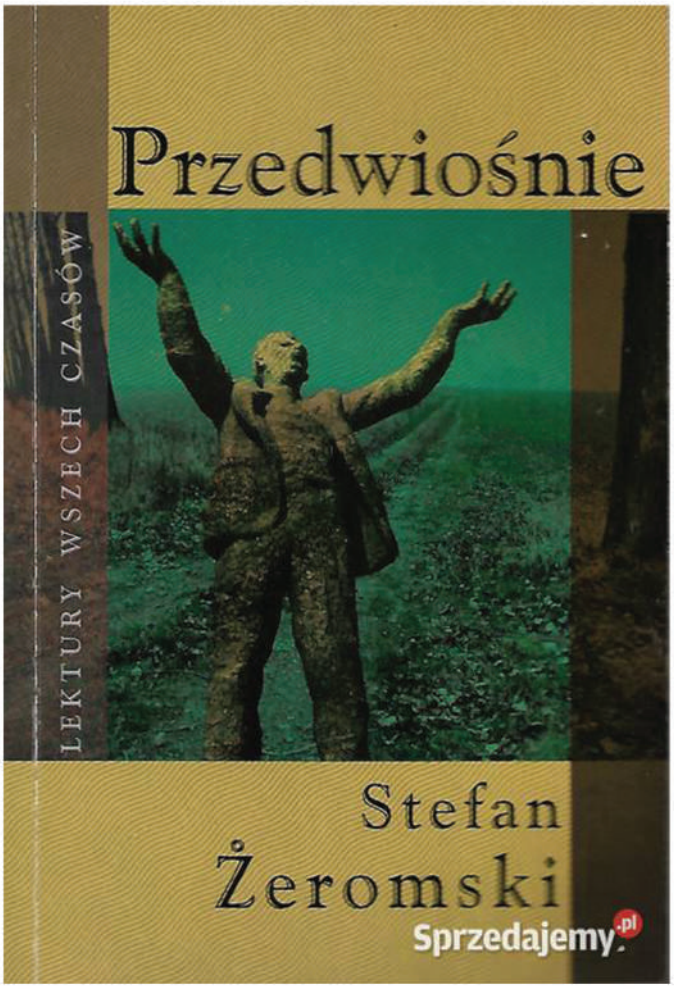
Zakopane Meclisi özgür, bağımsız ve birleşik bir Polonya'nın vatandaşları olduklarını ilan etti ve 32 kişiden oluşan bir yönetim kurulu seçildi.

Stefan Żeromski 1920'deki Polonya-Bolşevik savaşı sırasında, Gönüllü Ordu Propaganda görevlisi, 22 Ekim 1920'de Devlet Savunması Sivil Yürütme Komitesi üyesi oldu. Polonya bağımsızlığını kazanınca Żeromski Varşova'ya taşındı ve buradaki edebî hayatta önemli bir rol oynadı. Jan Kasprowicz ile birlikte Ilawa, Susz, Prabuty, Kwidzyn, Sztum, Grudziądz ve Warmia'daki bölgeleri Polonya'ya katmak için plebisit öncesi eylemlere katıldı.

Polonya Yazarlar Sendikası'nın 4 Şubat 1922'de Varşova'daki kongresinde delege oldu. Edebiyat Akademisi projesini başlattı ve 1925'te PEN Kulübü'nün Polonya şubesinin kurucusu ve ilk başkanı oldu. 1920'lerde Varşova yakınlarındaki Konstancin-Jeziorna'da Świt villasına yerleşti. 1924'te Başkan Stanisław Wojciechowski kendisine Varşova'daki Kraliyet Şatosu'nun ikinci katında üç odalı bir daire tahsis etti. 1922'de Devlet Edebiyat Ödülü'ne layık görülen Wiatr Od Morza (Deniz Rüzgarı) romanını ve 1924'te Przedwiośnie (Erken Bahar) romanını yayınladı.

Stefan Żeromski 1925 yılında 61 yaşında Varşova'da öldü. Kabri Varşova'daki Protestan Reform Mezarlığı'nda bulunuyor. Öldüğü gün, kendisi gibi Genç Polonya edebiyat akımında yer alan ve 1924'te Nobel Edebiyat Ödülünü kazanan Władysław Reymont şunları yazdı: "Żeromski bugün öldü, birçok nedenden dolayı bu benim için acımasız bir darbe. Kalp rahatsızlığından öldü. Benden birkaç yaş büyüktü ama çılgınca bir yaşama isteği ve enerjisi vardı. Polonya edebiyatının bu kaybının yeri doldurulamaz. Ona dahi bir yazar olarak hayrandım. Doğal olarak bu ani ölüm sağlığımı da kötü etkiledi. Şimdilik ölme sırası bende." Dediği gibi o da iki hafta sonra öldü.

Yazarın 1890-1892 arasında 2 yıl yaşadığı Lublin yakınındaki Nałęczów'da 1928 yılında onun adına bir müze açıldı. Varşova'daki Plac Przymierza'da ünlü heykeltıraş Stanisław Sikora tarafından yapılan bir anıtı bulunuyor. Polonya'nın daha birçok şehrinde heykel ve anıtları var. Varşova dahil birçok kentin caddelerine onun adı verilmiştir.

NE ZORMUŞ!

Osman CEYLAN

Yalanla ihânet baştâcı iken,
Doğruluk peşinde koşmak ne zormuş!
Değerler altüst olmuş, düzen bozukken,
Sırât-ı müstakîm kalmak ne zormuş!

Yalakalık yapan korkudan emin,
Bütün denâete müsâit zemin,
Hiç önemi yok azm-ü gayretin.
Emeğin karşılığın almak ne zormuş!

Taşları bağladılar köpekler serbest,
Öğretmenler,hanımlar, işçiler derdest,
Zâlimler mazlumun âhıyla sermest,
Herkesi suspus görmek ne zormuş!

Hak aramak kâfi hapse girmeye,
Herbiri alışık rüşvet vermeye,
Yalan iftirayla defter dürmeye,
Hakk tanımayana hayâ ne zormuş!

Makamlar yandaşsan verilir oldu.
Mahkemede yüze bakılır oldu.
Hak, adalet hepten müzelik oldu.
Kimsesiz, gariban olmak ne zormuş!

Mukaddesât zulme meze yapıldı,
Câmiye siyâset, fitne sokuldu.
Koca koca âlimler sele kapıldı.
İlmiyle âmil bulmak ne zormuş!

Tefrika milleti yedi bitirdi,
Araya bin türlü ayrılık girdi,
Hani ya Rabbimiz, yurdumuz birdi?
Hastalık kapınca şifa ne zormuş!

Korkunun esîri Koca Türk Milleti,
Bağrından çıkarıp atmaz illeti,
Nasıl kabullenmiş büyük zilleti,
Yanıp küllerinden doğmak ne zormuş!

Ruhlardan soyuldu güzel hasletler,
Nesilleri sardı türlü illetler,
İntiharlar, tecâvüzler, cinnetler…
Âtiye ümitle bakmak ne zormuş!

Bu dünya kısadır olsa da zindan,
Hakîkat kanatır sussa da vicdan,
Unutma, gün gelir kurulur divan!
Dîvanda hesap bil ki ne zormuş!

Hoş Geldin Eski Dost

Semih DEMİR

Yazarken karşımda onu gördüm. Kimi zaman salına salına karşıdan gelirdi, kimi zamansa öfkeli ve kıskanç tavırlarla bana bakarken bulurdum onu. Kimi zaman nârin bir bakış atarak karşımda gülümserdi. Haşin ve zehirli bir ok gibi yüreğime saplanan bakışlarla yanıma geldiği anlarda ondan hep kaçmak istedim. Yazarken sağımda, solumda, karşımda ve arkamda kısaca her yanımda hep onu görürdüm. Yanıma gelip de usûlca elini uzatacak ve üzerimdeki yükü kaldıracak diye hep bekledim durdum. Arada sırada omuzlarıma dokunduğunu hissederdim. İşte o an geldi diye beklemeye başlardım ama sessizce çeker giderdi. Nedense her gelişinde bana kaldıramayacağım, dayanılması zor yeni yükler yüklerdi ve acılar içinde bırakıp giderdi. "Hiç mi insafın yok?" diye kaç defa peşi sıra haykırdım. Arkasına dönüp bir kelime dahi etmedi.

Ne zaman yazmaya başlasam fark ederdim geldiğini. O hep nazlı bir ceylanın ürkekliğiyle yanaşır, vahşi bir aslanın yırtıcılığıyla tüm benliğimi parçalardı. Bazı zamanlar gelmez olurdu; bilirdim ki uzaklarda bir yerlere gitmiş. "Kim bilir kimlerin yüreğinde kor ateşler yakıyor, kimleri hasret ateşine düçar bırakıyor?" diye düşünürdüm. O anlar beni kendi kendimle baş başa bıraktığını anlardım. Beni bir başıma koyuverdiği günlerde de onsuz olmanın boşluğunu benliğimde yaşardım.

Her defasında umutlarımı alıp derin sulara bıraktı fütursuzca. Acımadı bana, hiçbir şekilde merhamet göstermedi. Sanki ben hiç olmamışım gibi davrandı. Onunla hayatı yazarken yaşadım.

Yazarken kimsesizliği ve yalnızlığımı gördüm. Sensizliği öğrendim. Canımdan can gitti, kanımdan kan aktı toprağa. Akan her damla kan ile yerin altına umutlarımı bıraktım. Toprak dile gelirdi de "Bu kadar dert, bu kadar gam bu kanda nasıl birikti?" diye sorardı. Tüm dertler ve çileler sanki bedenimde toplanmış, damarlarımda dolaşmıştı. "Artık vakti geldi." diye düşündüğüm zamanlarda karşıdan bir göz kırpardı ve ben dururdum. Gözlerimi kapatırdım ve artık bana gel demesini beklerdim. Ama hiç demedi. Gel dese de gidemezdim ki korkardım. Her defasında bir engel çıkar ve kalırdım durduğum yerde, bir adım dahi atamazdım öteye.

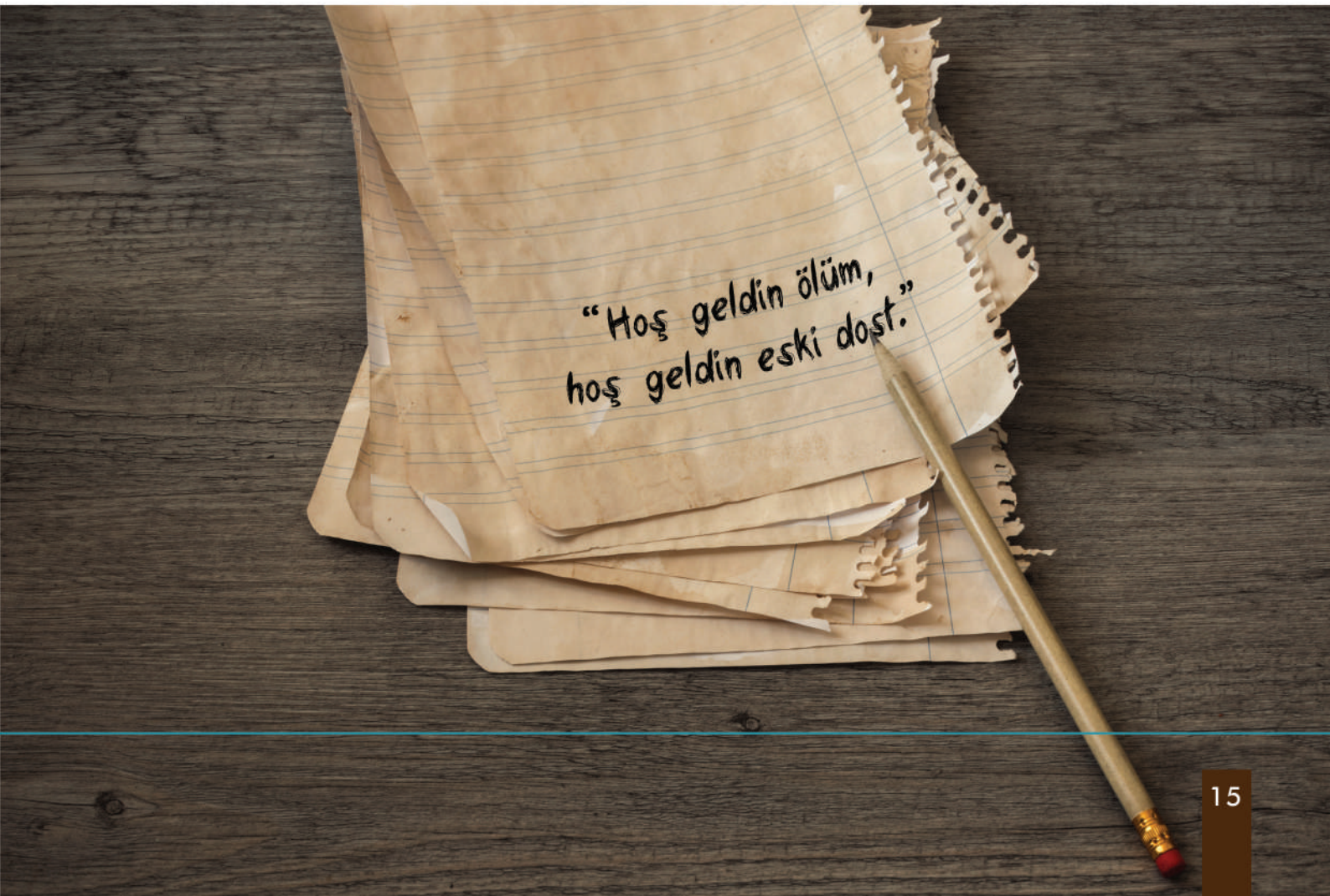
Bir gün tamamen gitti ve bir daha geri dönmedi. Her gün daha çok yazdım. Belki onu tekrar görürüm diye sürekli yazdım. Yazdım da yazdım. Nafile, ne kadar yazsam da görmedim bir daha. Bir süre sonra ruhum bedenimi terk etmiş gibi hissettim. Artık nefes alan bir ölüydüm. "Neden gitti, neden?" diye soruları peş peşe sormaya başladım. Ne yazık ki hiçbir zaman kendime bir cevap bulamadım. Yazdım, belki bir gün cevabı da yazarım diye.

Yıllardır anlamsız ve amaçsızca yazıyordum. Elimde avucumda ne varsa onları tomar tomar kâğıtlarla değiştirmiştim. Ciltler dolusu kitaplara o koca insanları ve yıllara sığmayan olayları sığdırmıştım. Kâğıtların üzerine yazdığım kelimeler ile anıları, dostları kısacası hayatımdaki her şeyi yaşatmaya çalıştım. En son yıllar önce aldığım gümüş yüzüğümü satıp karşılığında bir top kâğıt aldım. Kâğıdın ilk sayfasına, gümüş yüzük yazdım ve o artık parmağımda değil de kâğıdın üzerinde duracaktı.

Benim gümüş yüzüğüm ölümsüz ve unutulmaz olmuştu. Eski dostlar ve hatıraları kâğıda aktardıkça o anları tekrar yaşıyordum. Dostlarla mutlu oluyor, acılarla üzülüyordum. Hatıralarımdaki dostlar, o mutlu anlar şimdilerde beni bırakıp gitmişlerdi. Geride kalan dostların çok azı arada sırada arayıp birkaç kelime hasbihal ediyordu.

Çok uzun zaman geçti. Adeta sessiz akan bir nehir gibi, hiç yaşamamışım gibi aktı gitti ömrüm. Yazmaya devam ettiğim günlerin birinde eski çardağın altındaki köhne masada yazıyordum. O akşam kalemin mürekkebi ilk defa bitti. Hayretler içinde kaleme baktım. Tam o sırada evin arkasından bir ses geldi. Dikkatle sesin geldiği yöne bakınca köşede bir karaltının bana baktığını fark ettim. Kalktım ve o karaltıya doğru gitmeye başladım. O da bana doğru gelmeye başladı. Sonunda onunla aramızda birkaç metre kalmıştı ki kafasını kaldırıp yüzüme bakınca onu tanıdım. Evet, oydu yıllardır gelmesini beklediğim, gelsin diye yazılar yazdığım, ardı sıra sitem ettiğim, haykırdığım işte gelmişti.

Uzun yılların ardından gelmişti nihayet. İşte karşımda duruyordu. İlk günkü gibi dimdikti, vakurdu ve çok güzel görünüyordu. Kısık ve titrek bir sesle "Sen geldin." dedim. "Sen geldin!" Bir çığlık gibi ağzımdan son cümle. "Yıllardır yoluna hasret, bakışına muhtaç bu zavallı adam için mi geldin?" dedim. Gülümsedi ve gözlerini hafifçe kısarak başını sallayarak onayladı. Onun geleceğini biliyordum. "Gitme vakti." dedi. Elini bana uzattı. Ardından "Hazırlığın tamam mı?" dedi. Ben de "Yıllar önce hazırdım zaten. Neden bu kadar geciktin? Artık vakit tamamsa gir koluma da gidelim. Götür beni bu acımasız yerden." diyerek kollarına atladım. Sıcak bir nefesten sonra çok hafiflemiştim. Bir ara bedenimin yerde sararmış yapraklar üzerinde yattığını gördüm ve "Artık sana ihtiyacım yok." diyerek ilerlemeye başladım. Bir ışık gibi sonsuzluk içerisinde kaybolup gittim. Masanın üzerinde en son yazdığım yazı ve biten son kalemim kalmıştı. Masadaki kağıtta en son yazdığım cümle duruyordu: "***Hoş geldin ölüm, hoş geldin eski dost.***"

ŞİMDİ OKULLU OLDUK

Ali CÖRE

Eylül geldi. Okullar açıldı.

Çocuklar, gençler hatta ebeveynler bile okul yoluna düştü.

Kim bilir kaç anne, kuzusu ile birlikte sınıfa kadar geldi. Hatta biraz sınıfın sırasında oturdu. Annesinden ayrılmak istemeyen yavrusunu teselli etti. Sonra dışarıya çıkıp okulun bahçesinde kuzusunu bekledi. Aslında bu, anneden ayrılmaya başlamanın ilk günüydü. Nereden bilsin yavrucak bu günün ayrılığa atılan ilk adım olduğunu. Acaba eskiden olduğu gibi yine ağlayan çocukları teselli için söylenen "Daha dün annemizin kollarında yaşarken / Çiçekli bahçemizin yollarında koşarken / Şimdi okullu olduk / Sıraları doldurduk" şarkısı ve arkasından "Okul yolu düz gider / Çocuklar bayram eder" şarkısı ile o burukluk giderilmeye çalışıldı mı?

Evet, aslında okul yolu düz giden, upuzun, macera dolu, zevkli, neşeli ve bir o kadar da zahmetli, çileli bir yoldur. Hiç bitmeyecekmiş gibi gider, gider gurbete dayanır. Ayrılık durağına varır.

Çilelidir okul yolu, hem anne için, hem çocuk için. Okuma yazmayı öğrenmek ne zor gelir o çocuğa. Ağlaya ağlaya yazı yazmak, ödev yapmak. Annenin binbir çeşit dil dökmesi, yardım etmesi, oturup birlikte ödev yapmaları. Ne kadar zahmetlidir. Ve bu çile, bu zahmet anne baba için o çocuk "bir baltaya sap" olana kadar sürer. Çalışıp kazanılır, yokluk ve darlığa rağmen o çocuk okutulur.

Eylül ve Okul Yolu

Eylül benim için çok özel, çok anlamlı, çok hatıra dolu bir aydır.

Her gelişinde biraz hüzün biraz sevinç getirirdi eylül ayı bize. Yaz ayları boyunca, serin gölgelerinde huzur solukladığımız, dallarıyla sarmaş dolaş olduğumuz, ikram ettikleri meyveleriyle kendimizden geçtiğimiz yemyeşil örtülere bürülü ağaçların sararıp solduğunu, kızarıp kuruduğunu gördükçe içimi hüzün kaplardı.

Eylül demek okul demekti. Güle oynaya gidip geldiğimiz okul yolu demekti.

İlkokul yolunu çok severdim. Ve halen içimde dinmeyen bir hasret, başımı yastığa koyduğum zaman hayalini kurduğum bir yoldur. Yolumuzun sağında ve solunda bahçeler vardı. Elma, erik, dut, armut, ve çördük ağaçları ile kaplı bu bahçelerin sınırlarını sanki o bahçeleri korumakla görevli çalılar, dikenli ağaçlar çevirmişti. Mümber ağaçları, kuşburnular, mor renkli yaban erikleri, salkım salkım böğürtlenler, yemişenler ve daha başka yabani bitkiler. Yol boyunca arada dallarına uzanır her birinin tadına bakmak isterdik. Artık o bahçelerin yerinde sevimsiz beton binalar, kapkara asfalt yollar var.

Eylüldeki Okul Bahçesi

Uzun bir yaz tatilinin ardından girdiğimiz okul bahçemiz bana ilginç gelirdi. Bahçeyi çevreleyen ağaçlar sanki daha da büyümüş gibi görünürdü. Biz yokken çakılların arasından çıkan arsız otlar hoyratça büyümüş, neredeyse tüm bahçeyi kaplamış, dokuztaş oynadığımız beton zeminlerin çatlaklarının arasından çeşit çeşit otlar başını çıkarıp özgürce yayılmış olurlardı.

Arka bahçedeki müdür beyin özenle beslediği tavşanlar da ön bahçeye yuvalar açmış olurlardı.

Tabii ki birkaç gün içinde bahçemiz eski halini alırdı.

Eylül ve Yenilenme

Eylül, neşe ve sevincimize de analık yapardı. Her dönem başı, önlüklerimiz yenilenir. Tiril tiril kapkara önlükler ve onların üzerine bembeyaz yakalıklar alınırdı. Bazı anneler el emeği göz nuru dantelalı yakalık takardı çocuğuna. Kimisinde de naylondan, biraz da sert kalıplı yakalıklar olurdu.

Yeni ayakkabılar, çantalar, defter ve kalemler. Ne alâka ise, o yeni defterlerin ve kitapların üzerinde hâlen duran matbaa kokusu benim çok hoşuma giderdi. Kokulu silgiler ve kalemler. Kalem kokusu bana hep çocukluğumu hatırlatır zaten.

Ve en heyecanlı iş ise rengârenk kaplıklar ile kitap ve defter kaplama ritüeli idi. İlginçtir ki öğretmenlerimiz de bu işi teşvik eder, hatta denetlerlerdi.

Acaba bu sene neler okuyacağız, neler öğreneceğiz diye kitaplara göz gezdirip merakımızı gidermek isterdik. Arada bir üst sınıflardaki âbilerden ablalardan o yıl okuyacağımız derslerin zorluk derecesini sorardık. Ekseriyetle onlar abartılı cevaplar verip bizim gözümüzü korkuturlardı. Kendilerince bize büyüklük taslarlar, hava atarlardı.

Okul Yolundaki Öğretmenlerimiz

Okul yolu iyi huylu, dost canlısı arkadaşlarla daha zevkli olur, daha kısa sürerdi.

Öğretmenlerimiz de aynı yoldan gelip giderlerdi. Ne toplu taşıma, ne servis, ne de özel otomobil vardı. Adeta öğretmelerimizle okul dışında da sürekli beraberdik. Tam anlamıyla nefesleri sürekli ensemizdeydi yani. Bu bilinç ve bu temkinle hep kendimizi kontrol ederdik. Hiç beklenmedik bir köşeden karşımıza çıkarlar da sokakta uygunsuz bir davranışımızı görürlerse ertesi gün hesaba çekerlerdi.

Zaten öyle davranan bir çocuğa büyükleri hemen "Senin hocan kim bakayım?" diye sorarlardı. Yani bir nevi "Seni terbiye edememiş." demeye getirirlerdi. Bazıları daha da ileri giderek "Hay seni okutan hocaya!" diye haşlarlardı. Sanki o çocuğun anası da babası da hocasıymış gibi, her şeyi onlara yüklerlerdi.

Okul Yolunda Dört Mevsimi Yaşamak

Dedim ya o zamanlar hep yürürdük. Kimse arabaya binmezdi. Yağmur yağar, kar yağar, fırtına olur hiç aldırmadan yürürdük. Bazen vıcık vıcık çamurların içinde, bazen kütür kütür karların üzerinde, bazen de kırağı kaplı çimlerin üzerinde...

Her türlü şartlar altında eğlenecek, neşelenecek bir şeyler bulur ne sıcaktan, ne soğuktan ne yağmurdan, ne kardan şikâyet ederdik.

Halen daha çiğ düşmüş, kırağı ile kaplanmış otları gördüğümde ya da yağmurun arkasından çimenlerin üzerinde yürüyüp ayaklarım ıslandığında çocuklaşırım, hayalen ta ilk okulumuzun yollarına giderim.

Dönüşü Olmayan Bir Yol

İlerleyen yıllarda okul yolu daha bir farklılaştı. Biraz arabeskli bir havaya bürünmeye başladı. İletişim ya da telekomünikasyon çağı öncesinde gençler için en güvenilir ve en kolay iletişim yolu tabii ki okul yolu idi. Şarkılara, şiirlere bile konu olmuştu okul yolu.

Derken yıllar geçti yaşımız ilerledi hep hayal ettiğimiz üniversite yolları açıldı önümüze. Yine sonbahar yine okul ama bu kez gurbet, ayrılık ve hüzün dolu bir yoldu önümüze açılan.

Üniversite yolu önce bizi arkadaşlarımızdan ayırdı. İlkokuldan lise son sınıfa kadar hep birlikte okuduğumuz arkadaşlarla yollarımız ayrıldı. Bir, bir kopardı sevdiklerimizden. Bazılarımız için ömür boyu yuvamızdan, memleketimizden ve tüm sevdiklerimizden uzaklaşmamıza sebep oldu.

İşte böyle bir sonbahar günü ayrılmıştım ben de evimizden, memleketimizden. Hüzün dolu bir yürekle, düğümlenmiş boğazımla, yaş dolu gözlerimle, kalbimin yarısını bırakıp çıkmıştım memleketimden. Çevremdeki arkadaşlarımdan bazıları bu gitmelerime özenirlerdi. Güya üniversite okuyormuşum da, büyük bir şehirde yaşıyormuşum da, çok geziyormuşum da… Ben de her ayrılan gibi tez zamanda memlekete geri dönme hayali ile okul yoluna düşmüştüm. Arkadaşlarımdan bazıları yıllar sonra dönüp gelip memleketlerinde çalışma hayatına devam ettiler. Benim kaderime ise hep gurbet, hep ayrılık, hep hüzün düştü.

Bilmem daha ne kadar sürecek bu gurbet. Tam yaklaştığımı düşünürken kader hiç yoktan bir sebep yaratıp önüme getiriyor. Alıp götürüyor beni uzak yollara, yad ellere. Sanırım ömrümüz hep böyle geçecek: Gözümde tüllenen memleket manzaraları ve düşlerime giren okul yollarını gözlemek, ve bana o günlerimizi hatırlatan şarkıları dinlemekle...

NEREYE GİTTİ?

Aleksandra NİZNANY

Seni de unutmalıyım

Hüzne düşmemek için şimdi

Yaşadıklarımız vardı oysa

Nereye gitti şimdi?

Biraz da susmalıyım

Unutmak için şimdi

Takvim yaprakları hep

Hatıralarınla dolu

Fotoğraftaki bu flu yüzler

Çıkaramadım şimdi kimdi?

Hiçbir şeyin yok faydası

Ne dünün ne önceki günün

İçimdeki hasret yarası

Mirası bana dünün

Polonya Edebiyatı

Ömer Faruk EREN

POLONYA EDEBİYATINDA İNTERBELLUM DÖNEMİNİN ROLÜ VE OLUŞTURDUĞU KÜLTLER

Polonya kültürü her kültürde olduğu gibi, coğrafyasının ve karmaşık bin yıllık tarihiyle yakından bağlantılı olan farklı tarihi tekavünlerinin mahsulüdür. Polonya kültürü, sanat, müzik, felsefe, matematik, bilim, siyaset ve edebiyata önemli katkılarıyla batı medeniyetinin ve batı dünyasının önemli bir bölümünü oluşturur. Polonya kültürü, Cermen, Slav, Baltık, Latin ve daha az ölçüde iç içe geçmiş azınlık bağlarından ve geçiş bölgelerinin temel sonuçlarından biri olarak dünya edebiyatını derinden etkilenmiştir. Polonya kültürü, bunların dışında Bizans ve Osmanlı kültürlerinin ve Polonya'da yaşayan diğer birçok etnik grup ve oluşumun sürekli etkileşimi halindedir. Bugünlerde de Polonya halkı geleneksel olarak yurt dışından gelen sanatçılara ve diğer ülkelerde popüler olan kültürel ve sanatsal trendleri takip etmeye istekli görülmektedir. Bunun en önemli sebeplerinden biri de değerli edebiyatçılarının siyasi baskı ve tehditlerin neticesinde yurt dışında yaşamaları gösterilebilir.

Dil, edebiyatın temel taşı olduğu gibi kültürün de taşıyıcısıdır. Polonya edebiyatı dönemleri aşağıda verilen 9 başlık içerisinde incelenebilir.

1-Orta Çağ Polonya Edebiyatı
2-Rönesans Döneminde Polonya Edebiyatı
3-Barok Akımı Etkisinde Polonya Edebiyatı
4-Aydınlanma Döneminde Polonya Edebiyatı
5-Romantizm Akımı Etkisinde Polonya Edebiyatı
6-Pozitivizm Akımı Etkisinde Polonya Edebiyatı
7-Genç Polonya Döneminde Polonya Edebiyatı
8-İnterbellum Dönemi (İkinci Cumhuriyet Dönemi)
9-20. Yüzyıl Polonya Edebiyatı

Bir milletin edebiyatı, tabii ki de o milletin kültür birikiminin bir müktesebatı ve tezahürüdür. Kültür toplumun tarihi gelişme süreci içinde meydana getirdiği maddi ve manevi değerlerin bütününü ifade ettiği gibi edebiyat da kültürün iç dünyasını gösteren bir ayna hükmündedir. Polonya kültürü de Polonya edebiyatının içerisinde mükemmel bir şekilde yansıtılarak millî ruh ve değerler günümüze kadar aktarılabilmiştir.

İkinci Polonya Cumhuriyeti Edebiyatı (1918-1939), Polonya edebiyatının teşekkülünde kısa ama son derece etkin ve yoğun bir dönemi kapsar. Sosyo-politik ve siyasi oluşumlar, Polonya'nın bağımsızlığını kazanmasıyla tamamen değişmiştir. Büyük ölçüde, bu değişikliklerin neticesi, sanatçılar eserlerini bağımsız ve korkusuzca geliştirilebilmişlerdir. Bu sayede yeni avangart eğilimler ortaya çıkabilmiştir. Sadece yirmi yılı kapsayan dönem, kendilerini Tuwim, Witkacy, Gombrowicz, Miłosz, Dąbrowska ve Nałkowska (PAL) dahil olmak üzere değişen Avrupa medeniyetinin üsleri olarak gören dikkate değer kişiliklerle doluydu. Hepsi kendi günlük yaşam dilini yansıtan 20. yüzyıl Polonya kültürünün bu yeni modeline katkıda bulundular.

İnterbellum'un yirmi yılı, özellikle yüzyılı aşkın bir süredir ilk kez şiir alanındaki hızlı gelişimle diğer dönemlerden farklı bir rol üstlendi. Önceki yazılarımızda ifadelendirmeye çalıştığımız Adam Zagayevski'nin şiir anlayışı ve getirdiği yenilikler buna örnek gösterilebilir. 1918'den 1939'a kadar, kademeli ve ardışık yeni fikirlerin tanıtımı, ayrı ve farklı eğilimlerin oluşumuyla sonuçlandı. Polonya savaş arası şiirinin ilk on yılı açık, yapıcı ve iyimser olmasına rağmen yaklaşan savaşın karanlık vizyonları, Polonya toplumu içindeki iç çatışmalar ve artan karamsarlıklar ikinci on yılda daha umut verici yaklaşımları engelleyerek sekteye uğratmıştır. Yine de tüm dönem diğer akımların üretimine ve farklılığına göre inanılmaz derecede zengindi.

1933'te Polonya Edebiyat Akademisi (PAL), Cumhuriyet Bakanlar Kurulu'nun (Rada Ministrów RP) kararnamesiyle kurulmuş ve ülkedeki en yüksek fikri otorite olarak; 1939'da Polonya'nın işgaline kadar edebiyata katkılarından dolayı en yüksek iki ulusal ödül olan Altın ve Gümüş Defne ile (Złoty ve Srebrny Wawrzyn) bu akımı ve yazarlarını ödüllendirmiştir.

Savaşlar arası dönemin en önde gelen şairlerinden biri de Bolesław Lemyan'dı (PAL), yaratıcı kişiliği 1918'den önce gelişen ve büyük ölçüde her iki interbellum yılını da etkiledi (1937'deki ölümüne kadar). Bu dönemin edebî hayatı çoğunlukla bağımsızlık meseleleri etrafında dönüyordu. Polonyalı şairler özgürlük kavramına aşırı ciddiyetle yaklaştılar ve o dönemde pek çok vatanseverlikle ilgili eser ortaya konuldu. Bu anlamda millî bir kahraman olan Piłsudski'nin şiirsel bir kült olarak ortaya çıkışından bahsetmeye bile gerek yok. Piłsudski'nin kişi kültü olarak tanımlanan popülaritesi I. Dünya Savaşı'ndan sonra Polonya'nın bağımsızlığını kazanmasındaki rolü ve sonraki Sovyet-Polonya Savaşı'ndaki liderliğiyle bağlantılıydı. Bununla birlikte, I. Dünya Savaşı başlamadan önce bile popüler bir figürdü. Piłsudski, Mayıs Darbesi'nin ardından 1926'da tekrar Polonya'da iktidarı ele geçirdi. Piłsudski kültü özellikle onun ölümünden sonra başkaları tarafından bina edildi. 1935'teki cenaze töreni büyük bir devlet töreni haline geldi ve Piłsudski'nin Piłsudskiites olarak bilinen takipçileri, onun anısını Polonya devletindeki iktidarı meşrulaştırmak için bir temele dönüştürmeye çalıştılar. İnterbellum döneminde bu kült çok sık işlenmiş ve bunun üzerine bir millet aidiyeti oluşturulmaya çalışılmıştır. Bununla ilgili çalışmalar ve örnekleri gelecek çalışmalarımızın konularından biri olacaktır.

Haydi Gel Barışalım

Mehmet KARADAYI

Biz ışığa gönül verenler için gün güneşin doğuşu ile başlar ve batışı ile sona ererdi. Güneşli günleri severdik biz her mevsim. Uzun yaz günlerini tercih ederdik. Güneş batmadan eve girmemek ta çocukluktan alıştığımız bir gelenekti. Bir gün başka coğrafyalara yerleşince bu alışkanlığı değiştirmenin ne kadar zor olduğunu farkettik. Moskova beni şaşırtan bu coğrafyaların başında geliyordu. Yazın güneş saat ona kadar gökyüzündeydi ve gün henüz bitmediği için eve girmek bana çok zor geliyordu. Kış ise ayrı bir zorluktu. Zaten hep kapalı olan kış günlerinin bir de kısa geçmesi dimağımda paslı bir tat bırakıyordu doğrusu. Moskova'ya geldiğim gecenin sabahında perdenin kenarından odaya dolan ışık hüzmelerinin gece boyunca yağan ve dizlere ulaşacak kadar biriken karın yansıması olduğunu gördüğümde yaşamıştım ilk hayal kırıklığımı. Güneş yoktu ama kar pırıl pırıl parlıyordu. O yüzden semada güneşi gördüğüm nadir günlerde dışarının eksi bilmem kaç soğuğuna bakmadan kendimi dışarı atar güneşin tadını çıkartmaya çalışırdım. Gideceğim yere varmadan metroda bir durak önce inip yürüdüğüm çok olmuştur. Ama o aralık ayının ilk haftası metrodan bir durak sonra inmemin sebebi dışarıdaki güneş değil trenleri hıncahınç dolduran kalabalıktı. İki istasyonun ortasındaki enstitü binasına uzak olan istasyonda inebildiğim için ancak koşa koşa yetiştim derse. Dışarısı adamakıllı soğuktu. Prospekt Kalinina'dan esen rüzgâr Biblioteka İmeni Lenina önünden sert bir dönüşle Mokhovaya Ulitsa'ya giriyor ve daha da hızlanıyordu. Soğuğu iliklere işleten de bu rüzgârdı aslında. Sınıfa girdiğimde burnumun ucu, yanaklarım ve şapkamın altında olmasına rağmen kulaklarım sızım sızım sızlıyordu. Bu sızılar rahatsız ediciydi elbette ama beni asıl rahatsız eden şey sınıfta anlam veremediğim başka bir soğukluktu.

Üç senedir dersine girdiğim bu sınıftaki öğrencileri yakından tanıyordum. Hepsinin evlerine gitmiş anne babalarıyla da tanışmıştım. Zaman zaman evimizde ağırlıyor zaman zaman da Moskova'da uzun yürüyüşler yapıyorduk. Her yürüyüş bir kafede muhabbetli bir sohbetle bitiyordu. Hem sınıfta hem de dışarıda samimiyetleri gözden kaçmayacak iki öğrencim vardı. İliya ve Dima. Kötü alışkanlıkları olmayan bu iki genç liseden beri arkadaşlardı.Bugün beni rahatsız eden sınıfın o buz gibi havasının sebebi bu iki arkadaşın ilk defa ayrı oturuyor olmalarıydı. Bu durumdan etkilenmemeye çalışarak derse başladım ama aklımın bir köşesinde sıkıntıyı nasıl çözeceğime dair fikirler fink atıyordu. Teneffüs saati gelince öğrenciler dışarı çıktılar. Sadece Özbek asıllı öğrencim Timur sınıfta kalmıştı.

Diğerleri çıktıktan sonra yanıma gelerek "Hocam İliya ile Dima birbirlerine küstüler. Onları sadece siz barıştırabilirsiniz. Lütfen onları barıştırın. Ben hallerine çok üzülüyorum." İçimden derin bir "estağfurullah" çektim. Öğrencilerimin güvenini kazanmış olmanın mutluluğu içime ferahlık verse de barıştırmanın sorumluluğu üzerime ağır bir yük yüklemişti. Sanki omuzlarıma maddi bir yük konulmuş gibi bu ağırlığı hissediyordum. Başka bir sınıfın dersine giderken son derste yeniden beraber olacağımız için kendimi bir çözüm bulmaya mecbur hissediyordum ama aklıma henüz mutmain olduğum bir çözüm gelmemişti.

Son derse girdiğimizde öğrenciler arasındaki aynı soğukluğa şahit olunca artık müdahale etmem gerektiğine karar verdim. Sınıfta sessiz bir ortam sağlamak için bir konu verip metin yazmalarını istedim. Sessiz ortamda yaptığım bir değerlendirme ile kendi değerlerimizden hareketle onları barışmaya ikna edebileceğim aklıma geldi. Metin yazmaya ara verip beni dinlemelerini söyledim. Herkes kafasını kâğıtlardan kaldırıp bana baktı.

-Şimdi herkes boş bir A4 kağıdı alsın. Kağıdı olmayanlar defterlerinden koparabilirler. Öğrenciler dediğimi yaptı.

-Bu kağıtları iki elinizin parmakları ile tutun kendinizden uzaklaştırıp göz hizasına getirin. Çok güzel. Ne görüyorsunuz?

Önce bir gülüşme oldu.

-Kâğııt!

-Bakın arkadaşlar bunlar sıradan kağıtlar değiller. Bu kağıtlar bizim gözümüzde büyüttüğümüz sıkıntılarımızı temsil ediyorlar. Mesela biz bugün bu kağıtlara arkadaşlarımıza kırılmamıza, küsmemize sebep olan suç veya kusur diyelim. Bu kağıtları yani işlenen kusuru sürekli böyle gözümüzün önünde tutarsak ondan başka bir şey göremeyiz. Hatta elinizde böyle tuttukça hem elimiz ağrımaya başlar bize yük haline gelir hem de gözümüzde büyüdükçe büyür. Ama birden kaldırıp atamayız. Neden? Çünkü küsmek için haklı sebeplerimiz var. O yüzden o kağıdı önce rahatlıkla atılabilecek bir hale getirmek lazım.

- Sizinle şöyle bir uygulama yapalım. Şimdi kağıtlara bir daha bakın. Arkadaşımızın kusuru karşımızda duruyor ve ondan başka bir şey görmemizi engelliyor. Ben müslümanım ve kadere inanıyorum. En büyük pay kaderindir. Ben önce kaderin payını düşüyorum.

Kağıdı ikiye katladım. Öğrencilerim de beni takliden aynısını yaptı.

-Şimdi kâğıt küçüldü ama hâlâ gözümüze batacak kadar büyük. O zaman arkadaşımızın ruh halini de hesaba katalım. Belki kötü bir rüya gördü, belki kötü bir haber aldı. Belki bir sınavdan dolayı stresliydi. Onun ruh halinin de kötü davranışta etkisi var. Onu da düşelim. Kağıdı bir daha katladım. Öğrencilerim de aynı işlem yaptı.

-Bir de bizim bir düşmanımız var. Şeytan. Bir de onun içimizdeki işbirlikçisi var. Egomuz. Bu iki zararlının da payını düşelim.

Kağıtları bir daha katladık.

-Şimdi kendimize bir soru soralım. Ben sütten çıkmış ak kaşık mıyım? Benim hata ve kusurlarım yok mu? Öyleyse ben kendi payımı da düşeyim.

Bir daha katlandı kağıtlar. Oldukça küçülmüşlerdi.

-Bakın arkadaşlar, eğer kusurları bu şekilde küçültürsek artık gözümüzü rahatsız etmesinden kurtuluruz. İstersek ve o küçülmüş kağıdı sürekli gözümüzün önünde tutarsak hata ve kusurdan başka bir şey görmeyiz. Ama bu kadar küçülmüş hata ve kusuru görmek için özel çaba sarfetmemiz gerekir. Elinizdeki kağıtlara bakın. İnsan bu kadar küçük hata veya kusur arkadaşına küsmemeli.

Sınıftan takdir ve sevinç nidaları yükseldi. Göz hapsine aldığım İliya ve Dima'nın mahcup yüzlerini gördüğümde içimi bir ferahlık kapladı.

-Şimdi herkes bir arkadaşı ile bu kağıtları değiştirsin. Ben İliya ile değiştirmek istiyorum.

İliya sırasından kalkıp yanıma geldi. Kağıtları değiştirirken gözlerinin derinliklerinde parlayan bir sevincin kıvılcımlarını gördüm.

MERHABA SEVGİLİ DOSTUM

Ahmet AYDIN

Evet sana sesleniyorum, bakma arkana.
Hayatımızın en deli dolu çağlarını beraber geçirdik. En gizli en ilginç sırlarımızı beraber paylaştık. Hayatımızın filminde en tatlı kareleri paylaştık beraber, en sıradan ama en gerçek rollerimizi oynadık bilmeden.

Ne oldu sonra? Hayata atıldık. Hayata atılmanın diğer bir anlamı mıdır acaba dostlarını kaybetmek? Arkadaşlarını unutmanın suçluluğunu, vermek midir yoksa zamana?
Evet hepinizden özür diliyorum. Özellikle senden. Bunları yapmak istememe rağmen yaptım. Allah'ın bana bağışladığı en güzel armağanlar olan dostlarımı, arkadaşlarımı ihmal ettim, fındık kabuğunu doldurmayacak nedenlerle. Beni affedin! Sen de affet!

Bana göre dostluk nedir dersen, aynı soruyu daha değişik bir biçimde ben sana sorayım. "Onunla her şeyi paylaşmak zevkinden mahrum kalınca, hiçbir zevki tatmamaya karar verdim" deme erdemiyle başlar dostluk. Karşısında zavallı gibi görünmekten korkmadığımız, bizi değiştirmeye değil zenginleştirmeye çalışan, yargılayan değil, kendimizi sorgulamamıza yardımcı olan, biri değil midir dost?

Nedenlerini merak etse de, gözyaşlarımızın dinmesini bekleyecek kadar anlayışlı, titrek sesimiz ve telaşlı cümlelerimizi sükunetle dinleyecek kadar sabırlı, acımızın bir kısmını kendine yük edinecek kadar cömert ve yürekli insanlar değil midir dost diye seçtiklerimiz?
Başımıza gelen güzel bir şeyin coşkusu yüreğimize sığmadığında, saate aldırmayıp telefona sarıldığımız ve karşımızdaki uykulu sese "Kulaklarına inanamayacaksın!" diye bağırdığımızda, "Sabahı bekleyemez miydin?" demeyen biri midir, gerçek bir dost?

Güzel bir film izlediğimizde, "Keşke o da olsaydı." dediğimiz, okuduğumuz bir kitaptan bahsedebildiğimiz ve en mahrem sırlarımızı anlattıktan sonra rahatça uykuya dalabildiğimiz bir sırdaş mıdır yoksa?

Konuşurken gözlerimizi kaçırmadığımız, kendimizi saklamadığımız ve yüzümüze en acı gerçekleri haykırırken bile darılmadığımız yalnızlığımız mıdır, dost dediğimiz insanlar?

Ne bileyim, aynı fikirde olmasak da uzlaşabildiğimiz, köprüleri atmadan da tartışabildiğimiz, her savaştan birlikte ve biraz daha güçlenmiş bağlarla çıktığımız insanlar mıdır, dost payesi verdiklerimiz?
Aristo haklı mıdır; "Dostluk bir ruhun iki ayrı bedende yaşamasıdır." derken ve Terentius, başka bir bedende toprağa verdiği ruhunun yasını mı tutmaktadır?

Paylaştığı her şeye ölüm de mi dahildir? Acaba, neyi kaybedeceğini, dostu ölmeden önce fark etmiş midir? Ya biz; her şeyi paylaşmanın, iddialı ve gerçek dışı geldiği günümüzde, sahip miyiz gerçek bir dosta?

Ve bir gün, bir el daha kayıp gittiğinde avuçlarımızdan, kendi mezarımızın başında ağlayacağımızı biliyor muyuz? İş işten geçmeden önce teşekkür edebiliyor muyuz sevdiğimize, hiç değilse bizi sevdiği için. Ve hatırlayabiliyor muyuz unutmamamız gerektiğini dostlarımızı.

Hayatında saadet ve mutluluklar, işlerinde başarı ve bereketler dilerim kıymetli Dostum. Mehmed'im, canım benim.

Güzel bir vesilenin en yakın zamanda bizleri kavuşturması ümidiyle...

Unutmamak ve Unutulmamak dileğiyle.

Eksiklerim için beni Affet!

Dostun.

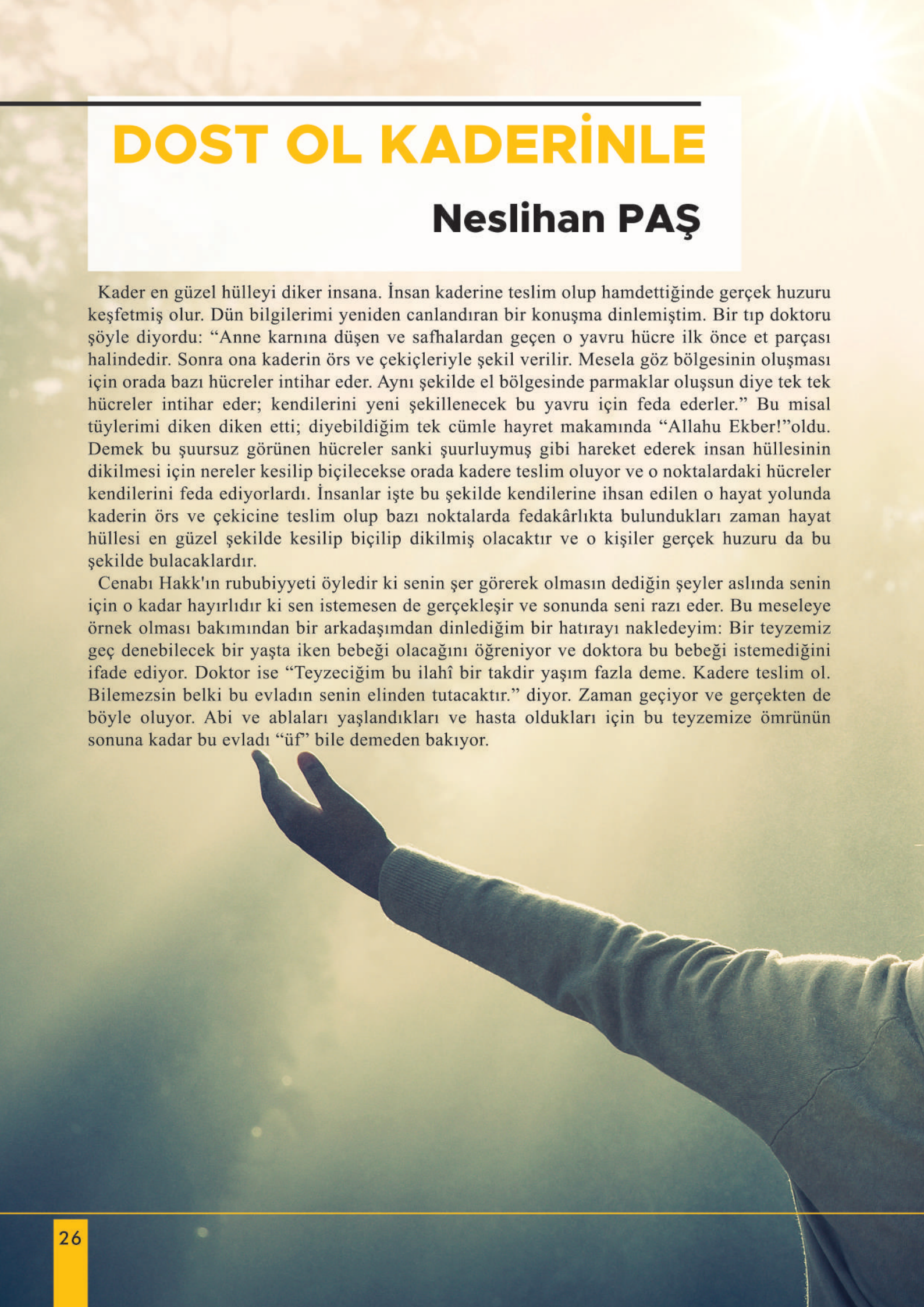

DOST OL KADERİNLE

Neslihan PAŞ

Kader en güzel hülleyi diker insana. İnsan kaderine teslim olup hamdettiğinde gerçek huzuru keşfetmiş olur. Dün bilgilerimi yeniden canlandıran bir konuşma dinlemiştim. Bir tıp doktoru şöyle diyordu: "Anne karnına düşen ve safhalardan geçen o yavru hücre ilk önce et parçası halindedir. Sonra ona kaderin örs ve çekiçleriyle şekil verilir. Mesela göz bölgesinin oluşması için orada bazı hücreler intihar eder. Aynı şekilde el bölgesinde parmaklar oluşsun diye tek tek hücreler intihar eder; kendilerini yeni şekillenecek bu yavru için feda ederler." Bu misal tüylerimi diken diken etti; diyebildiğim tek cümle hayret makamında "Allahu Ekber!"oldu. Demek bu şuursuz görünen hücreler sanki şuurluymuş gibi hareket ederek insan hüllesinin dikilmesi için nereler kesilip biçilecekse orada kadere teslim oluyor ve o noktalardaki hücreler kendilerini feda ediyorlardı. İnsanlar işte bu şekilde kendilerine ihsan edilen o hayat yolunda kaderin örs ve çekicine teslim olup bazı noktalarda fedakârlıkta bulundukları zaman hayat hüllesi en güzel şekilde kesilip biçilip dikilmiş olacaktır ve o kişiler gerçek huzuru da bu şekilde bulacaklardır.

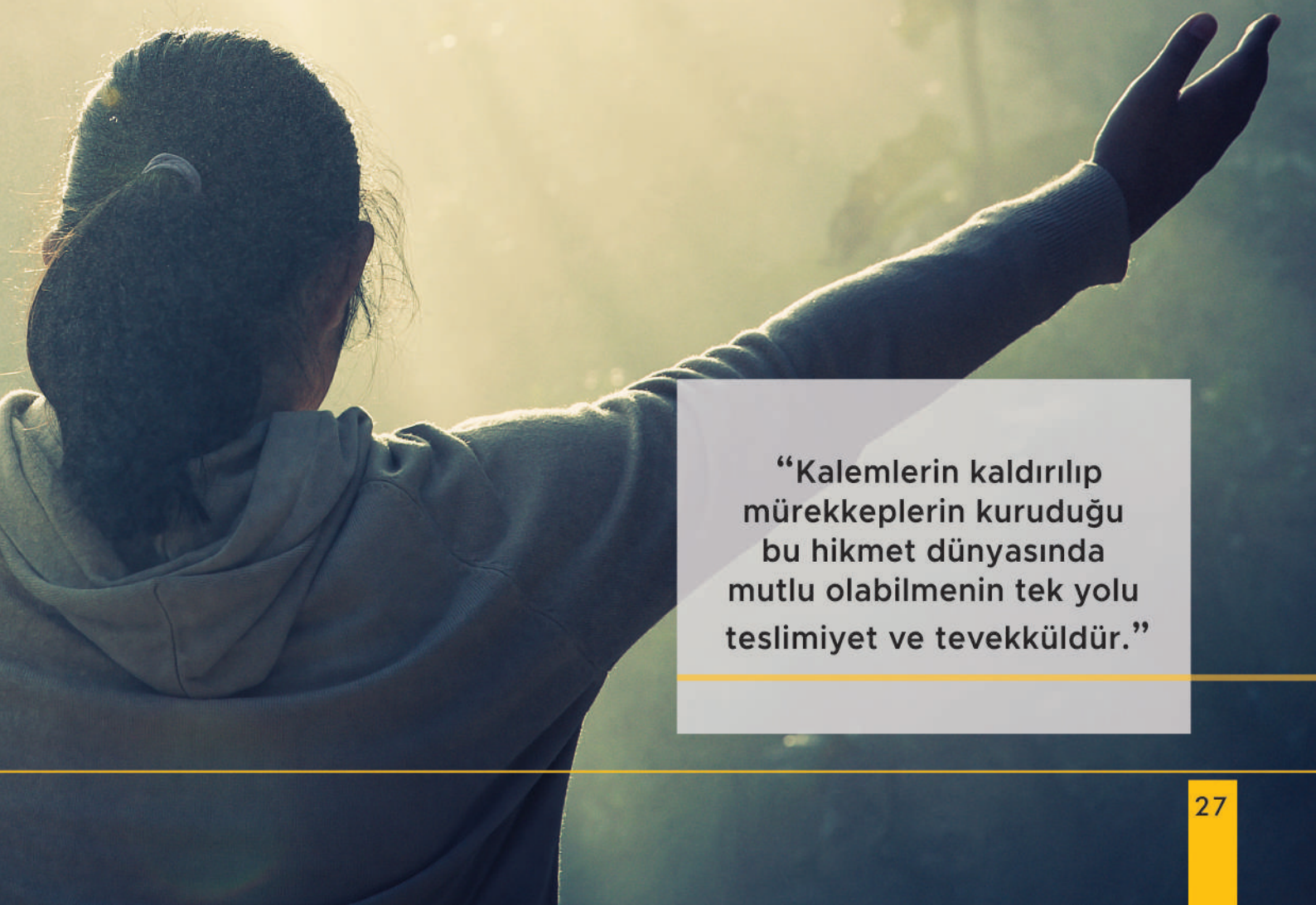
Cenabı Hakk'ın rububiyyeti öyledir ki senin şer görerek olmasın dediğin şeyler aslında senin için o kadar hayırlıdır ki sen istemesen de gerçekleşir ve sonunda seni razı eder. Bu meseleye örnek olması bakımından bir arkadaşımdan dinlediğim bir hatırayı nakledeyim: Bir teyzemiz geç denebilecek bir yaşta iken bebeği olacağını öğreniyor ve doktora bu bebeği istemediğini ifade ediyor. Doktor ise "Teyzeciğim bu ilahî bir takdir yaşım fazla deme. Kadere teslim ol. Bilemezsin belki bu evladın senin elinden tutacaktır." diyor. Zaman geçiyor ve gerçekten de böyle oluyor. Abi ve ablaları yaşlandıkları ve hasta oldukları için bu teyzemize ömrünün sonuna kadar bu evladı "üf" bile demeden bakıyor.

Kaderin çizgileri, noktaları ve virgülleri çok anlamlıdır. İnsan o noktayı kaldırmaya çalıştığı anda manevi hayatında düzen bozulur, hikmete açılan pencere göstermez olur, huzuru kaçar ve safaya eremez. Her sesin, her rengin, her fiilin arkasında gizlenmiş kemallere ve cemâllere ulaşmak isteyen insan kaderin tüm cümle ve kelimelerine teslim olur, elinden geleni yapar, sorumluluklarını gözetir ve olacak olanı ise Rabb'ine bırakır, rahata erer. Hayatın bu sırlı yolculuğunda karşısında duran engebeler birden düzleşir; aşılmaz görünen sarp yokuşlar kolayca aşılır ve gider otağını kendi kemâlat arşına kurar. İnsan bazen öyle musibetler yaşar öyle akılalmaz sıkıntılara maruz kalır ki ümidini kaybedecek gibi olur ama aslında bu yaşadıkları o insanı çok kuvvetli hale getirir. Hızır as'ın bir gemiyi delmesi aslında masum insanların gemisini korumak içindir. Kim bilir hikmet pergeli döndükçe ne gemiler alaboradan kurtulur, nice hayırlar aşikâr olur.Musa as'ın dahi tahammül edemediği ve "Niçin bu işi yaptın?" diye sorduğu hikmet yolculuğunda Hızır as aslında hep hayra hizmet etmiştir. Şu da bir gerçek ki şikayet eden sadece kendini huzursuz eder; ne çekiç geri çekilir ne de kader değişir. Kalemlerin kaldırılıp mürekkeplerin kuruduğu bu hikmet dünyasında mutlu olabilmenin tek yolu teslimiyet ve tevekküldür.

Kendimize kaderin şefkatinden daha fazla şefkat edeceğimiz zehabına kapılmayalım. Unutmayalım ki şefkati ve merhameti sınırsız olan Rabb'imiz kaderimizdeki noktayı bizler için takdir buyurmuş; yerine koymuştur. Kaderine teslim olan, hadiselere ve kendine gereksiz yere acımayı bırakan insan çok güç kazanır ve kemâl bulur. Böylece hem kendi selamete ulaşmış olur hem de çevresini şikayetlerle yolundan kaçırmaz ve hadiseler ona tebessümler yağdırır.

Öyle ise ne dersiniz; kaderimizle en iyi dost olmaya var mıyız?

"Kalemlerin kaldırılıp mürekkeplerin kuruduğu bu hikmet dünyasında mutlu olabilmenin tek yolu teslimiyet ve tevekküldür."

DOĞRU KAPI VE DOĞRU ANAHTAR

Metin ÖZDEMİR

Kapı açılır, sen yeter ki vurmayı bil!
Ne zaman, bilmem!
Yeter ki o kapıda durmayı bil!
(Hz. Mevlana)

Para uğruna çalınmadık kapı bırakmayanlar acaba ne zaman kuldan çok Allah'ın(cc) kapısını çalarlar bilinmez.

Rızıksızlıktan ölen yok. Allah rızkımıza kefil olmuş. Bizim gelecek korkumuz, aç kalma endişemiz, hırsımız çoğu şeyin önüne geçtiği için hepimize yetecek cennet kadar güzel bir dünyayı cehenneme çevirdik.

Hırs, makam ve dünyevi zevkler uhrevi hedeflerin önüne geçti. Şeytanın artık hiçbir şey yapmasına gerek yok gibi. Tüm kıtalarda insansı yardımcıları var ve -o kadar çok ki bunlar- tüm dünyayı masum, mazlum insanlara zehir ediyorlar.

Bu dünya kapısından ahiret kapısına geçerken dünyada neler göreceğiz kim bilir? İnsanoğlunun her kapıyı açan anahtarın para olduğu fikrini üstün tuttuğu günden bu yana kalpleri açan anahtar da kalpler de pas tuttu. Kalpleri anahtarlar bile açmıyor artık. Kalpler gibi anahtarlar da pas tuttu.

Evler, villalar, arabalar alındı. Süslü püslü kıyafetler giyinildi. Sahip olduğunu sandıklarımıza sevindik. Sahip olamadıklarımızdaydı hâlâ gözümüz. Oysa hiçbiri bizim değildi. Bize emanet edilmişti. Bizim olduğunu sanıyoruz hâlâ dünya ve ahiret kapısı arasında.

Kalp kilittir! Her kalbin anahtarı da farklıdır. Ne kadar zorlarsan zorla, yanlış anahtar doğru kalbi açamaz. (Hz. Mevlana)

"Ne kadar zorlarsan zorla, yanlış anahtar doğru kalbi açamaz." demiş Mevlana. Kalpleri açmayı denemiyoruz artık. Her açtığımız kalpte belki bin defa kırıldık. Doğru kalbe ulaşacak anahtarı mı bulamadık?

Eskisi gibi değil artık kalpler. Kalpleri bozan etkenler çoğaldı. Kalpler bozulunca toplum da haliyle bozuldu. Çocuklara yeni, güzel bir dünya bırakmak isterken daha da bozduk. Her geçen gün bir önceki günden zor. Peki doğru kalplere ulaşacak anahtarlara nasıl ulaşılacak? Bana göre çözüm "Sen doğru dur, eğri er geç belasını bulur." Eğri belasını bulur ama bulana kadar kalpler yine paramparça. O kalbin anahtarını bulmanın da faydası yok. Bir dokunsan bin ah işitiliyor dünyada. Hele hassas kalplerde…

Herkes beşer olarak doğsa da insan olabilmek sonrasında insan kalabilmek çok önemli. İnsansılardan geçilmiyor ortalık. Yanlış anahtar ile doğru insanı bulmaya çalışıyoruz.

Mesele bizim doğru anahtar olma potansiyelini taşımakta ve doğru insanı bulabilme. Bu da kolay değil. Doğru insan belki ömrünün başında çıkacak karşına belki de ömrünün en sonunda bile çıkmayacak. İmtihan dedikleri zaten bu kapılar arasında. Kapının ötesinde belki bambaşka kapılar açılacak. Bilmiyoruz. Bize verilen görev emrolunduğumuz gibi dosdoğru olabilmek. Olabilene ne mutlu!

Geldik, gidiyoruz. Bir kapıdan bir kapıya… Ahiret kapısını açacak anahtarı belki bulacak belki de bulamadan ömrümüz bitecek. Hem de kapıdan geçerken sahip olduğun her şeyi de bırakarak… Kalbinde ve zihnindekilerin temizliği, saflığı doğru anahtar olacak.

“Ben” değil “biz” dediğimizde kazanacak insanlık da insan da.

Bir yetimin kahramanı olsan… Ayakkabına uygun çanta takmaktan çok takamayanları da görsen.

Bir öksüzün başını okşayıp gönüllerin kahramanı olsak… Kibirden kalkmış burunlarımızı indirebilsek.

Beli bükük bir ihtiyarın kahramanı olsak. Onun kahrını, nazını çekebilsek…

Bir mazlumun kahramanı olsak. Onun hakkını tüm dünyaya haykırsak. Mesela mazlumun yanında olup zalimin karşısında olabilsek.

Bir hastanın dermanı olabilsek, o hastanın başını koyabileceği bir omuz olsak.

Kusur işleyenin kusurunu örtebilsek… Dünyada para babası olup süper kahraman olma hayallerini bırakıp gerçek kahraman olabilsek.

İşte o zaman doğru anahtarı bulup doğru kapıdan geçme ihtimalimiz olacak. Belki de Allah’ın inayeti ile doğru kapıdan geçebileceğiz. Çünkü Allah "Kul hakkı ile gelmeyin. " diyor.

Dünyevi menfaat uğruna sustuğumuz her hakikat, dinlediğimiz her gıybet, iftira, yalan, farkında olarak veya olmayarak masumlara verdiğimiz her zarar kul hakkıdır. Ahirette karşımıza çıkmayacak mı zannediyoruz?

Kim bilir kaç kişi seni Allah'a havale etti? Kaç kişi seni Allah'a şikayet etti? Dünyada bunu sorgulamadığımızda hesap günü çok ağır...

Sırat dünyada geçilir…

“Sahip olduğunu sandıklarımıza sevindik.
Sahip olamadıklarımızdaydı hâlâ gözümüz.”

Garip Sabahlar, Sabah Dilenen Dilekler -V mi.

Ruhumu demledim bu sabah
Oysa nasıl sakindi her şey, ahh
Nasıl feci bir his, unutmaktan korkmak.
Zifiri karanlıkta boş kaybolmak...

Kalbimi fırına verdim o akşam.
Belki bende yanan, onda kül olur.
Belki bir sabah o kaktüsler gül olur.
Keşke uyusam...

Bedenimi dondurucuda sakladım o gün.
Belki yeterince donar ise, titremez seni her gördüğümde.
Belki bir ara, tükenir tüm göz yaşlarım, özünde.
Keşke gülüşüne uyansam...

Ne kadar garip günler, dilekler bunlar böyle,
Zihnimin karanlığında, parlamak için cedelleşen.
Dilimden dökülsün, yalvarıyorum artık söyle
İzin ver, bitsin ve kaçalım bu çileden...

Artık uyu.
Artık uyan,
Artık geri gel.
Artık bırak, gitsin izin ver...

BİL EY AZÎZ!

Abdülkadir DOĞAN

Acz nidânın mâdenidir.
Fakr duanın menbaıdır.
Ya Allah! Yâ Hâlık! Yâ Hû!

Feyâ Rabbi! Yâ Hâliki!
Yâ Râziki! Yâ Mâliki!
Yâ Allah! Yâ Rezzak Yâ Hû!

Seni böyle, çağırmakta,
Tek hüccetim, hâcetimdir.
Muhtaçlığım, delilimdir.
Yâ Allah! Yâ Rahman! Yâ Hû!

Yaptığım şu, dualarda,
Uddetimse, fâkatimdir.
Varlığımsa, darlığımdır.
Yâ Allah! Yâ Rahim! Yâ Hû!

Vesilem, fikdan-ı hile,
Hilesizlik, ve fakrımdır.
Fakirliğim, ve zafımdır.
Yâ Allah! Yâ Kerîm! Yâ Hû!

Hazinemse, pür aczimdir.
Re'sülmâlim, âmâlimdir.
Sermayemse, emellerdir.
Yâ Allah! Yâ Samed! Yâ Hû!

Şefaatçim, Şefiim de
Rahmetin ve Habîbindir.
Rahmeten lil alemindir.
Yâ Allah! Yâ Vedûd! Yâ Hû!

Mağfiret et, ve afv eyle.
Merhametin, emandadır.
Eman İsm-i Rahmandadır.
Yâ Allah! Yâ Erham! Yâ Hû!

Yâ Allah! Yâ Rahman! Yâ Hû!
Yâ Rahîm! Yâ Kerîm! Yâ Hû!
Yâ Sâmed! Yâ Vedûd! Yâ Hû!
Yâ Erham! Yâ Eman! Ya Hû!

UMULUR Kİ DAĞLAR ÇİÇEKLERLE BEZENİR

Fuat ÇOMAKLI

Gönülden gönüle yol var dediler. O gün bu gündür hep yoldadırlar. Ne ağır bir imtihandır. Güzel insanların yürüdüğü yollarda yol alabilmek. Yol gidilir, dağ aşılır her şey vakti gelince hallolur.

Arabamız batıya doğru yol alırken, camdan etrafı seyrediyordum. Mevsimin kurak ve sıcaklığı, toprağın renginde, otların sarartısında görülüyordu. Ovanın düzlüğünden sonra dağın zirvesine doğru yokuş yukarı bir yolculuk başlıyordu. Dağın eteklerinden zirveye doğru sisin yoğunluğu artıyordu. Araba yol alırken, sis eşliğinde etrafta güzel manzaralar görülüyordu. Duman ve sis öylesine çökmüştü ki neredeyse nefes almayı imkansız hale getiriyordu. Dağların yamaçlarına, ardındaki tepelere bakarak devam ediyorduk. Suskundu ağaçların dalları. Hüzün vardı yaylaların sararan yeşilinde. Sis, rüzgâr eşliğinde batıdan doğuya doğru yolumuzu keserek hareket ediyordu.

Dağın zirvesinde, yolun sağ kenarında bulunan çeşmenin yanında mola verdik. Buz gibi suyu vardı. Elimizi yüzümüzü yıkayarak kana kana içtik. Rakımın iki bin metreden fazla oluşu, suyun soğukluğu, sabah serinliğinde bizleri hafif hafif üşütüyordu. Etrafımızdaki duman ve sis sanki bizim için çökmüş gibi bir hisse kapıldık bir an. Sis masumların yolunu kesmiş, boynunu bükmüş, göz yaşlarını akıtmıştı. Birilerine dost olan dünya, güzel insanlara adeta küsmüştü. Güneş gün doğumundan epey yükselirken bizimle birlikte, sis de bulunduğu yeri aheste aheste terk ediyordu.

Rampayı aşağı inerken, etrafı seyretmek insana çok geniş bir görüş açısı sunuyordu: Karşı dağları seyrediyorduk oradan; ovaları, kıvrım kıvrım akan dereleri, gökyüzünde uçuşan kuşları, yerleşim yerlerini...

Seyrine doyum olmaz manzaralar eşliğinde yol alıyorduk. Arabamızın radyosunda sabah haberleri vardı: Pandemi yetmiyormuş gibi, Marmara'da müsilaj, Akdeniz'de yanan ormanlar, Karadeniz'de sel baskınları, sıcaklık ve kuraklık, trafik kazaları vardı haberlerde. Ekonomide durgunluk, işsizlik ve kadına şiddet haberleri de cabasydı. Her sabah bir felaketle uyanır olmuştuk. Biri bitmeden bir diğeri başlıyordu. Kanal değiştirdik. Türkülerin dilinde de hüzün vardı. "Seneler seneler, kötü seneler / Gide de gelemeye hain seneler" türküsü çalınıyordu. Kuraklık nedeniyle çayırlar, tarlalar hasat edilecek gibi değildi. Son yüz yılın en kurak yazına şahitlik ediyorduk.

Uzun zamandır alışık olmadığımız sıkıntılarla karşı karşıyaydık. Bu coğrafyada yer ve gök güzelliğini sunmuyordu. İnsanlar yorgun ve bitkindi. Umutsuzluk içinde belirsiz bir geleceğe doğru gidiliyordu. Sıkıntılar dile getirilip çözüm odaklı çalışmalar yapılamıyordu. Çözülemeyen sorunlarla birlikte, belirsiz bir sona doğru yol alıyorduk. İlk hicranı yaşadığımız günden bu yana aylar yılları arkada bıraktı. Hüzün gözyaşı ile akıp gitti. Yanan yüreklere su serpilmedi. Güzele doğruya sırt çevrilmişti. Oysa düşene, muhtaca, yolda kalana yardım bu diyarın güzel adetleriydi. Hak terazisi hep doğru tutulurdu. Şimdi terazi şaşmıştı. Biz bir haksızlığa uğramanın ve sahipsiz kalmanın acısını ilklerimize kadar yaşıyorduk.

Bursa'daki bir çeşmenin hikâyesi çok benzer bizim hikâyemize. Çeşmenin üzerine "Bu çeşmenin suyu her kula helâl, müslüman'a haram!" diye yazılmıştı çeşmeyi yaptıran hayırsever tarafından. Bu yazı o gün başkent olan Bursa'da fırtınalar koparır ve kulaktan kulağa yayılır. Halkın şikayetlerine kayıtsız kalamayan Kadı ve arkasından padişah duruma el koyar. Çeşmeyi yapan hayırsever huzura getirilir. İzahat istenir aksi halde boynu vurulacaktır.

Hayırsever boynunu büker, "Sultanım, hristiyan bir din adamını izahsız yaka paça tutuklayın, bir hafta tutun. Bakın neler olacak?" der. Dediği yapılır adamın. Bütün azınlıklar bir olur, "Ne oluyor, bu ne zulüm?", "Bizim din adamımıza biz kefiliz.", "Ne gerekirse söyleyin, yapalım.", "O masumdur, gerekirse kefalet ödeyelim…" diye ortalığı ayağa kaldırırlar. Aynı durum bir başka dine ait din adamına yapılır durum aynıdır. Sultan ikisini de bırakmak zorunda kalır. Hayırsever "Sultanım şimdi sıra müslümanlarda." deyince emir verilir Ulu Cami'nin imamını yaka paça getirirler. Ne cemaatten ne de halktan sahip çıkan olur. Halk hâlinden memnundur; üstelik bir de dedikodu çıkarırlar: "Biz de onu hoca bellemiştik. Kim bilir ne suça bulaştı. Arkasında kıldığım namazlar ne olacak?"

Hayırsever Sultan'a hitaben,

"Ey büyük Sultanım, durumu görüyorsun. Lütfen söyle, böyle müslümanlara su helâl edilir mi?"

Sultan acı acı tebessüm etmiş:

"Hava bile haram, hava!" demiş.

İşte bizim hikâyemiz de böyle. Umutları hep gecelerde arar olduk. Aydınlıklar karanlıkta kayoldu. Çoktandır çiçekler açmaz, kuşlar süzülüp uçmaz oldu. Her akşam Anadolu'nun ocaklarında, ovalarında aynı hüzün tüllenir. Geçmiyor bu günler, gelmiyor beklenen güzel günler. Sevdası büyük olanın imtihanı da büyük olur. Bize düşen "Azıcık daha dişimizi sıkıp, her gecenin mutlaka aydınlık bir sabahı vardır." demek.

Düşüncelerimden sıyrıldığımda arabamız akar suyun ikiye ayırdığı şehre girmek üzereydi. Dağın zirvesindeki sisin dağılması gibi yaşadığımız karanlıkların dağılıp gideceğine olan inancım tazelendi.

Dudaklarımda bir tebessümle bir muştunun sıcaklığına sığındım:

"*Bulanık akan sular zaman gelir durulur,*
Umulur ki bu kışın sonu da bahar olur.

Bize Küsen Bulut

İbrahim ASLAN

Başlık "Kendimize Küsen Bulut" mu olsun diye de düşünmedim değil. Bu arada, başlığı önce belirleyip sonra mı yazıyı kaleme, klavyeye aldım? 'Klavyeye almak'. Bu da yeni bir ifade oldu. "Önce kompozisyonu yazın, başlığı sonra koyarsınız." derdi öğretmenlerimiz. Konuyu tasavvur ettiğimi düşününce başlığı konduruvermiş oldum. Bununla birlikte niye böyle bir tarzda yazıyorum ki?! Günlük gazetede fıkra, deneme değil ki bu! Aylık aralıkla yayınlanacak bir dergide çıkacak bu yazı. Dergi mi? Elim kağıda bile değmiyor! O da karıştı.

İkilemde kaldığım tek konu "önce başlık mı yazı mı" da değil sadece. 'Kendimiz' ile 'biz' arasında da aynı tereddüdü yaşadım: "Kendimiz biz miyiz? Biz, kendimiz olabiliyor muyuz? Önce kendimiz mi oluyoruz? Biz olmak sonradan mı geliyor?" Bize küsülmesi, de ne demekti?! Aklıma neden böyle bir ifade geldi?

Aytmatov'un "Cengiz Han'a Küsen Bulut" adlı eserini okudum yakın zamanda. "Gün Olur Asra Bedel" adlı romanının devamı sadedindeki bu eserde Cengiz Han'ın, emrini dinlemeyen iki kişi hakkındaki ölüm fermanı ekseninde, talihin ona yâver gideceğinin işareti olarak daha önce başının üstünde ona gölgelik yapan bulutun Cengiz Han'a küsmesi anlatılır. Bize küsecek bulut? Cengiz Han'dan öte onun uygulamasını seyredenlerin "vahşi zevki" bize küsecek bulutların olmasına sebep.

"Kalabalık iyice kışkırtılmıştı. Öfkeliydi. Kendi suçluluk duygusunu ve bilincini yitirmiş, durmadan bağırıyor, utanç verici durumdan bir an önce kurtarılmalarını istiyordu." Kendisi olamadan bir bütünün -doğru bir bütünün- parçası olduğunu zanneden kitlelerin, belki daha da doğru bir ifadeyle yığınların, biz oldukları zannına kapılışlarıydı linç kültür'süzlüğ'üne sebep olan. Biz olmamışız, kendi donanımımıza sahip değiliz çünkü yığınca hareket ediyoruz. Kara düzen hareketler, veryansın yönelişleri, hepsinin ilerisinde linç etme kabalıkları, kalabalıkları... Bulut nasıl küsmesin, gök rahmetini, yer bereketini nasıl kesmesin?

Peşin hüküm verilmişti: İddianın özü, suçun tartışmasız kanıtı sayılıyordu." Cengiz Han'ın efsanesini defterine yazan roman kahramanı Abutalip Kuttubayev bir ön yargının kurbanıydı. Biz kimleri ön yargılarımızın kurbanı ediyoruz? Hele hele kendi olamamışların oluşturduğu yığınsa, yığınlarsa bu bizler. Kendimiz, ben, siz, biz.... "Hakkında 'Şüpheli fikirleri var.' şeklinde en küçük bir ihbar yapılan kimse, kim olursa olsun, kendisi de, yakınları da derhal baskı altına alınıyordu."

"Uydum kalabalığa, diyenler, kabalığa uyanlar. Zannı hüküm kabul edenler, "arzuları vehim sûretini alanlar" mıydı yoksa? Böyle kabaca davranınca "Bükebildiğin, ezip yok edebildiğin şeyin hiçbir önemi yoktur. Baş eğip diz çökenler, galibin insafına kalmışlardır." Ön yargılar, zanlar, peşin hükümler, güç yetirebildiklerimizi ezmeler, linçler, linçler... Bunu yapan biz olmasak da seyretmelerimiz: "İdam hükmünün yerine getirileceği sırada, yıldırımlar gibi, kulakları delerek yeniden gürleyecek, orada bulunan herkesi, kör bir öç alma duygusu ile coşturacak, sarhoş hâle getirilen vicdanlarda, bu cezanın kendilerine değil de bir başkasına verilmiş olmasının gizli ve vahşi sevinci yaşanacaktı" Her şey ifşâatıyla -ilânatının ötesinde ifşâatıyla- yapılınca çatlayan ar damarları, en hafif adlandırmasıyla kabullenişlerin gamsızlığıyla suçludan öte hâle geçiriyor muhatapları. "Uygulanan cezanın ne ilkiydi ne de sonuncusu olacaktı. İtaatsizlik edenler hep böyle cezalandırılırdı. Cezanın halkın gözü önünde verilmesi, uygulanması, herkesin Han buyruğuna kayıtsız şartsız boyun eğmesi için şarttı. Aslında o korku salan tutum ve kurbanın kendileri olmayışından ileri gelen vahşi zevk, insanlara bu cezanın haklı olduğu inancını vermekle kalmıyor, Han'ın yönetim tarzını da kabul ettirmiş oluyordu onlara."

Bu kabullenişlerimizin gamsızlığı öyle insanları vurur ki bazen "varoluşunun özü olan bu sevgiden başka, kimseye zararı dokunmamış, saygılı ve saygıdeğer bir insandı" denilen tanımlamaya uygun insanlar da olur o haksızlık yapılan masumlar. "Bir sağanağın kayalara düşen ilk damlaları gibi..." gözyaşı dökenlerdir kimi zaman bu mazlumlar. Âh almışsak ne kalmıştır ki geriye elimizde? "Bir kez kalp kırdın ise..." diyorsa Yûnus Emre'miz...

Birilerinin acılarını hissedip merhem olmaya çalışmak gibi bir erdem, diğerinin gamıyla hemhâl olan diğergâm erdemlisi değil, acı çektirmek ne farklı uçlara savrulmuşluk! "Başkalarının ızdıraplarıyla eğlenen tanrılar gibi olmak isteriz. Ama aynı zamanda ızdırap çeken şu diğer kişiler olmayı da arzularız, çünkü tıpkı John gibi bizler de hayatın duyu oyunlarının ötesinde bir anlamı olduğuna ve anlık memnuniyetlerin asla kâfi gelmeyeceğine inanırız." (M.Attwood)

Oysa sonsuz arzularımız var bizim, sınırlı dünyanın sınırlarının ötesinde vicdanımızı, gönlümüzü, ruhumuzu doyuracak ebedî istekler. Cennetin kuşatabileceği istekler. Kendi isteklerimize sahip olup benliği hakiki biz'lerle büyütürsek, hesaplarımız da rahat ödenebilir olacak. Hesabın sonunun cennet olabileceği ölçüde kendimiz olabilmek. Cenneti de Yaratan'ın emirlerine uygun tavırlarla, amellerle kendiliğimiz. Kendi olabilenlerin kendi donanımlarına konulan ufukları kuşatacak amelleri ve kendilerine küsmeyecek bulutlar da var.

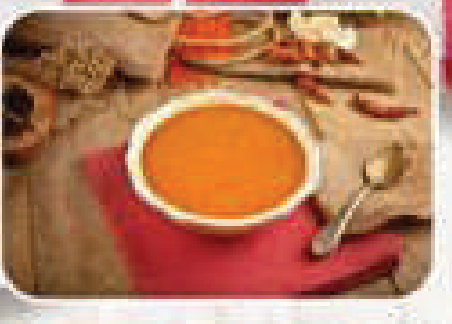
Cengiz Han'a Küsen Bulut, Cengiz Aytmatov, Elips Kitap, Yayıma Hazırlayan Ahmet Ekinci, 2.Baskı Ekim 2004
Cesur Yeni Dünya, Aldous Huxley, İthaki Yayınları, Sunuş Margaret Atwood, 22.Baskı Ekim 2017, Çeviren Ümit Tosun

Dla twojego zdrowia

Mekan

Çig Köfte
&
Kuchnia
Turecka

Aleja Krakowska 139 Warszawa / Polland

www.mekan.com.pl